

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İlham

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzetdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 134 (6334) 31 iyul 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Birinci vitse-prezident: Türkiyədə baş vermiş dəhşətli yanğınların nəticələri barədə xəbərləri dərin kədər və təəssüf hissi ilə qarşıladım

Bax 2

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi Instagram səhifəsində qardaş Türkiyədə baş verən yanğınlar nəticəsində həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına...

"Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin gələcəyi: gənclərin rolu və iştiraklığı" mövzusunda növbəti seminar keçirilib

Bax 4

İyulun 30-da Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatında partiyanın Gənclər Birliyinin "Davamlı İnkişaf Məktəbi" layihəsi çərçivəsində...

Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir!

Bax 2

Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən FHN-in yanğınsöndürmə qüvvələrinin 100 əməkdaşından ibarət ilk qrup Türkiyəyə yola salınıb

Bax 6

Qarabağ ermənilərinə niyə status verilmir?

Amerikanın National Interest nəşri Azərbaycanın Qarabağda yaşayan ermənilərə hansı səbəblərə görə xüsusi status verməməsinin izahını dərc edib. SİA həmin məqalədən bəzi çıxarışları göstərilən dəlillərlə təqdim edir:

Bax 6

İnsanlar şortikdə və səndəldə restoranlara buraxılmalıdır?

Bax 10

Vaksin pasportu hansı qaydada yoxlanılacaq?

Bax 7

Gənclərin ucuz və ziyanlı qidalara maraq göstərməsi - PAYTAXT SAKINLARI - SORĞU

Sosial mediadan düzgün istifadə strategiyası

Son vaxtlar sosial medianın təhlükələri ilə bağlı çoxlu məqalələr, sənədli filmlər və xəbərlərle qarşılaşırq. Bəs sosial medianı, ağıllı istifadə etmək mümkündürmü? Müasir dünyanın insanı olaraq texnologiyadan düzgün istifadə etməyi...

Bax 5

RF-nin dövlət müşaviri - Paşinyan belə davam edərsə, yeni ili İrəvanda qarşılayacağıq

Bax 12

Ermənistanın baş naziri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nikol Paşinyanın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin artıq dəfələrlə təklif etdiyi sülh...

Türkiyədəki meşə yanğınlarında PKK izi - terror susmur!

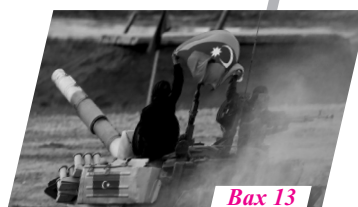
Qardaş Türkiyənin bir sıra şəhərlərini ağışuna anan meşə yanğınları səngimir. Təəssüf ki, ölənlərin və xəsarət alanların da yer aldığı hər xəbərdə insanların illər boyunca öz zəhmətləri hesabına topladıqları ev-əşiklərinin, təsərrüfatlarının da yanaraq kül olduğu bildirilir.

"Azərbaycan xalqı bütün imkanları ilə türk xalqının yanında olmağa hazırdır"

Bax 5

Erməni təxribatlarının məqsədi ortaya çıxıb

Bax 13

Tokio-2020: Azərbaycana ilk medalı qadın idmançımız qazandırdı!

Bax 16

Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir!

Prezident İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana məktub ünvanlayıb

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 30-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğana məktub ünvanlayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, məktubda dövlətimizin başçısı qardaş Türkiyənin müxtəlif bölgələrində baş vermiş güclü meşə yanğınları və onların

törətdiyi fəsadlar barədə xəbərin bizi son dərəcə kədərləndirdiyini bildirib.

"Əminəm ki, Sizin rəhbərliyiniz altında hökumətinizin atdığı qətiyyətli addımlar sayəsində əzmli və mübariz Türkiyə xalqı bu fəlakətin öhdəsindən tezliklə gələcəkdir.

Azərbaycan hökuməti və xalqı hər zaman olduğu kimi

bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəydir və onun yanında. Dağıdıcı yanğınlar nəticəsində həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından dərin hüzn-lə başsağlığı verir, yaralananlara şəfa diləyirəm", - deyərək Prezident İlham Əliyev qeyd edib.

Birinci vitse-prezident: Türkiyədə baş vermiş dəhşətli yanğınların nəticələri barədə xəbərləri dərin kədər və təəssüf hissi ilə qarşıladım

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva rəsmi İnstaqram səhifəsində qardaş Türkiyədə baş verən yanğınlar nəticəsində həlak olanların doğmalarına və yaxınlarına başsağlığı verib. AZƏRTAC xəbər verir ki, paylaşımında deyilir:

"Türkiyə regionlarında baş vermiş dəhşətli yanğınların nəticələri barədə xəbərləri dərin kədər və təəssüf hissi ilə qarşıladım. Hə-

lak olanların doğmalarına və yaxınlarına dərin hüzn-lə başsağlığı verirəm. Yaralıların tezliklə şəfa tapmasını arzulayıram. Türkiyə xalqı-

nın kədəri bizim kədərimizdir. Uca Tanrıdan bütün Türkiyə xalqına güc və səbir diləyirəm!"

Azərbaycan Milli Məclisi ilə Pakistan Milli Assambleyası arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb

İyulun 30-da Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova ölkəmizdə rəsmi səfərdə olan Pakistan İslam Respublikası Milli Assambleyasının sədri Əsəd Qeysərin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, əvvəlcə, parlament sədrlərinin təkbətək görüşü olub. Görüşdə iki ölkə arasında münasibətlərin yüksək səviyyəsindən razılıq ifadə olunub, parlamentlər arasında əlaqələrin bu gün və inkişaf perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Tərəflər Azərbaycan, Pakistan və Türkiyə parlamentlərinin sədrlərinin birinci üçtərəfli görüşünün və Bakı Bəyannaməsinin əhəmiyyətini vurğulayıblar. Sonra nümayəndə heyətlərinin geniş tərkibdə görüşü keçirilib.

Qonaqları salamlayan Milli Məclisin sədri, Pakistan İslam Respublikası Milli Assambleyasının sədri Əsəd Qeysər onun dəvətini qəbul edərək Azərbaycana rəsmi səfərə gəldiyinə görə minnətdarlığını bildirib. Qeyd edilib ki, Əsəd Qeysərin ölkəmizə bu səfəri Pakistan Milli Assambleyası sədrinin ilk rəsmi səfəridir. Səfər zamanı Azərbaycan, Pakistan və Türkiyə parlamentlərinin sədrlərinin bir-

inci üçtərəfli görüşünün keçirilməsi tarixi əhəmiyyət daşıyır. Pandemiya dövründə belə bir tədbirin baş tutması münasibətlərimizin inkişafına verilən böyük əhəmiyyətdən irəli gəlir.

Milli Məclisin sədri bildirib ki, ölkələrimiz arasındakı dostluq və qardaşlıq əlaqələrinin möhkəmləndirilməsində dövlət başçılarının xüsusi rolu var. Hər iki ölkə prezidentlərinin qarşılıqlı səfərləri zamanı aparılan danışıqlar münasibətlərimizin keyfiyyətə yeni səviyyəyə yüksəlməsi üçün əsaslı zəmin yaradıb. Ölkələrimiz arasında imzalanmış 36 sənəd əməkdaşlığımızın hüquqi bazasını təşkil edir. 2015-ci ildə Bakıda imzalanmış "Azərbaycan Respublikası ilə Pakistan İslam Respublikası arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında" Birgə Bəyannamə isə əla-

qələrimizin yüksək səviyyəsinin göstəricisidir.

Sahibə Qafarova deyib ki, ölkələrimiz arasında mövcud olan geniş mədəni, humanitar münasibətlər xalqlarımızın bir-birinə daha da yaxınlaşmasına xidmət edir. Milli Məclisin sədri xüsusilə Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu tərəfindən Pakistanda mühüm sosial-humanitar layihələr həyata keçirildiyini xatırladaraq qeyd edib ki, bu xeyirxah işlərinə görə Mehriban xanım Əliyeva 2015-ci ildə Pakistanın ali ordeni olan "Hilal-e Pakistan" ilə təltif edilib.

Görüşdə S.Qafarova Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan parlamentlərinin sədrlərinin Şuşaya və Füzuliyə səfərlərini qeyd edərək deyib ki, nümayəndə heyətlərinin

üzvləri 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan əsgərinin döyüş meydanında necə tarixi Zəfər qazandığının şahidi oldular. Biz Azərbaycanın haqlı mübarizəsində Pakistan hökumətinin və parlamentinin ölkəmizə göstərdiyi siyasi və mənəvi dəstəyi yüksək qiymətləndiririk.

Sahibə Qafarova Pakistan Milli Assambleyasında Azərbaycan Respublikasının ərazisinə erməni təcavüzünü pisləyən qətnamənin, həmçinin Xocalı şəhərində Ermənistan tərəfindən mülki əhaliyə qarşı törədilmiş soyqırımı haqqında qətnamənin qəbul edilməsini yüksək qiymətləndirib, bunun dostluğumuzun daha bir nümunəsi olduğunu vurğulayıb.

Azərbaycan və Pakistanın qanunverici orqanları arasında əməkdaşlıqdan da danışan Milli Məclisin sədri hər iki ölkənin parlamentlərində dostluq qruplarının fəaliyyət göstərdiyini, parlamentlərimizin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də uğurla əməkdaşlıq etdiklərini bildirib.

Səmimi görüşə görə minnətdarlığını bildiren Pakistan İslam Respublikası Milli Assambleyasının sədri Əsəd Qeysər ölkəmizə rəsmi səfəri çərçivəsində parlament sədrlərinin birinci üçtərəfli görüşü, Bakı Bəyannaməsinin imzalanması barədə danışdı, Azərbaycanın rəsmi şəxsləri ilə keçirdiyi görüşlərdən məmnun qaldığını söyləyib. Bildirilib ki, Pakistan dost və qardaş ölkə olan Azərbaycanla əlaqələrin inkişafına böyük

önəm verir.

Qonaq Vətən müharibəsində ölkəmizin öz ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi münasibətilə Sahibə Qafarovanı və Azərbaycan xalqını təbrik edib. Qeyd olunub ki, bu məsələdə Pakistanın mövqeyi bir-mənalıdır, o, Azərbaycanın haqlı mübarizəsini həmişə dəstəkləyib.

Əsəd Qeysər ümidvar olduğunu bildirib ki, yüksək səviyyəli siyasi dialoq iqtisadi, mədəni, humanitar sahələrə də öz təsirini göstərəcək. İqtisadi əlaqələrimizin dərinləşməsi xalqlarımızın ümumi mənafələrinə xidmət edir. Enerji, kənd təsərrüfatı, turizm, humanitar sahələrdə daha böyük uğurlar qazanmaq üçün geniş imkanlar var.

Milli Assambleyanın sədri qeyd edib ki, parlamentlər səviyyəsində əlaqələrimizin daha da dərinləşməsi qarşıya qoyulan hədəflərə çatmaq baxımından əhəmiyyətlidir. Dostluq qrupları arasında təmasların mütəmadi xarakter alması münasibətlərimizin gələcək inkişafında əhəmiyyətli rol oynaya bilər.

Görüşün sonunda Azərbaycan Milli Məclisi ilə Pakistan Milli Assambleyası arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Sənədi Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova və Pakistan Milli Assambleyasının sədri Əsəd Qeysər imzalayıblar. Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova bu sənədin parlamentlər arasında münasibətlərimizdə yeni səhifə açacağına əminliyini ifadə edib.

lər, açsınlar tarixi sənədləri, xəritələri, baxsınlar, sovet hökuməti Zəngəzuru nə vaxt Azərbaycandan qoparıb Ermənistana verib. Bu, yaxın tarixdir - 101 il bundan əvvəl. Yeni, biz deyək ki, bu, olmayıb? Nəyə görə? Biz həqiqəti deyirik. Bizim dedə-baba torpağımızdır: bütün Zəngəzur - Şərqi və Qərbi Zəngəzur. İndi Ermənistanda deyirlər ki, İlham Əliyev ərazi iddiası ilə çıxış edir. Əgər Şərqi Zəngəzur varsa, deməli Qərbi Zəngəzur da var. Bəli, Qərbi Zəngəzur bizim dedə-baba torpağımızdır".

Azərbaycan Prezidenti deyib ki, biz Zəngəzura qayıtmalıyıq: "Bunu hələ on il bundan əvvəl demişəm. Mənim çıxışlarım hamısı mətbuatda var. Demişəm ki, bizim dedə-baba torpağımızdır, biz oraya qayıtmalıyıq və qayıdacağıq və qayıdırıq. Heç kim bizi dayandıra bilməz. Mətləq qayıdacağıq, çünki bunun başqa yolu yoxdur".

Prezident İlham Əliyev iyulun 22-də qərb rayonlarına səfəri zamanı Azərbaycan Televiziyasına müsahibə verərkən bu günlərdə Avropa İttifaqı Şurasının prezidenti Şarl Mişelin Bakıda olarkən bir dəfə də olsun "Dağlıq Qarabağ" və "status" sözlərini, eyni zamanda, Şarl Mişel İrəvanda olarkən Erme-

Tarixi layihə - Zəngəzur dəhlizi türk dünyasını birləşdirəcək

Prezident İlham Əliyev: "Biz Zəngəzur dəhlizini icra edəcəyik, Ermənistan bunu istəsə də, istəməsə də"

Bəli, indi şərtləri Qalib ölkənin Qalib lideri Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev diktə edir. Ali Baş Komandanın son müraciəti əldə olunan döyüş nailiyyətləri ilə yanaşı, xalqımızı qarşıda gözləyən daha genişmiqyaslı hərbi zəfərlərin müjdəsi idi. Tək Azərbaycanda deyil, dünyanın dörd bir tərəfində milyonlarla həmvətənimizin sevinc gözyaşları, böyük qürur və inam hissi ilə dinlədikləri bu müraciət, həm də yağı düşməyə sərt şapalaq, təcavüzkarların himayədarlarına isə son xəbərdarlıq idi. Azərbaycan Prezidenti haqlı olaraq bəyan etdi ki, mövcud durumda situasiyanı Azərbaycan müəyyənləşdirir. İndi şərtləri cənab İlham Əliyev diktə edir. Bəs nədir Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin şərtləri?

Dövlət başçımız şərtlərini belə sıraladı: Ermənistan silahlı birləşmələri Azərbaycan torpağından tamamilə çıxarılmalı, N.Paşinyan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını etiraf etməli, Azərbaycan xalqından üzr istəyərək "Qarabağ Ermənistan deyil" fikrini söyləməli və işğal edilmiş torpaqlardan erməni silahlı qüvvələrinin çıxarılması cədvəlini hazırlayıb Azərbaycana təqdim etməlidir.

Əgər Azərbaycan Prezidentinin bu şərtlərinə əməl olunarsa, atəşkəs rejimi bərpa ediləcək. Cənab İlham Əliyevin söylədiyi kimi, halbuki şiddətli döyüşlər getdiyi

zaman bunu etmək çətindir. Çünki Azərbaycan dayansa, təcavüzkar dayanmayacaq. İllərdir cəzasızlıq mühitindən istifadə edərək torpaqlarımızı işğal altında saxlayan, qanunsuz məskunlaşdırma siyasəti həyata keçirən Ermənistanın terrorçu hakimiyyətinə indi vaxt verilsə, yenə də məkrli niyyətlərini ortaya qoyacaqlar. Azərbaycana qarşı çirkin planlar həyata keçirib danışıqlardan imtina edəcəklər.

Ona görə də cənab İlham Əliyev haqlı olaraq bəyan etdi ki, qədim qalamız olan Şuşada etdiyi hərəkətlərlə Azərbaycan xalqını təhqir edən Paşinyan rejiminə gü-

zəşt yoxdur. İllərdir sülh istəyən, humanist siyasət aparan Azərbaycanla artıq kimse dikte dili ilə danışa bilməz.

Dövlət başçımızın dediyi kimi: "Bizim işimiz haqq işidir, biz öz torpağımızda vuruşuruq, Vətən uğrunda vuruşuruq. Bizim davamız ədalətli davadır və əminəm ki, bu münafişədə biz istədiyimizə nail olacağıq, haqq-ədalət öz yerini tapacaq və Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək. Uzun illər ərzində məcburi köçkün kimi yaşayan soydaşlarımız da öz doğma dedə-baba torpaqlarına qayıdacaqlar".

Bir sözlə, illərdir sülh istəyən, humanist siyasət aparan Azərbaycanla artıq kimse dikte dili ilə danışa bilməz. Artıq hərbi və siyasi şərtləri indi Azərbaycan dikte edir.

"Ümumiyyətlə, bu söz, ifadə işlənməməlidir. Dağlıq Qarabağ yoxdur, Qarabağ var"

Dövlət başçısı çıxışında onu da bildirib ki, bizim bu təklifimiz qalib ölkənin təklifidir: "Bizim bu təklifimiz qalib ölkənin təklifidir, güclü tərəfin təklifidir, müzəffər xalqın təklifidir. Əgər buna Ermənistanda mənfə reaksiya varsa, bunu da özləri bilərlər. Amma yenə də deyirəm, yenə də peşman olacaqlar. Biz isə bundan sonra ancaq və ancaq irəli gedəcəyik", - deyərək Prezident İlham Əliyev hesab edir ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmadığını düşüncələr "yan-

lış və təhlükəli" yoldadır.

"Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi öz həllini tapıb. Əgər kimse deyirsə ki, münaqişə həll olunmayıb, gəlsin desin, bunun həllini necə görür, nə həll olunmayıb?" - deyərək Prezident bəyan edib: "Əgər dırnaqarası Dağlıq Qarabağın statusundan söhbət gedirsə, mən demişəm, Azərbaycan ərazisində Dağlıq Qarabağ adlı ərazi vahidi yoxdur. Ümumiyyətlə, bu söz, ifadə işlənməməlidir. Dağlıq Qarabağ yoxdur, Qarabağ var".

"Bizim doğma torpağımız Zəngəzurdur, bizim doğma torpağımız Göyçə mahalıdır, İrəvandır. Biz qayıdacağıq, əlbəttə".

"İyulun 7-də imzaladığım Fərman əsasında Qarabağ iqtisadi zonası yaradıldı. Bütün Qarabağa aid olan rayonlar orada birləşib. Şərqi Zəngəzur iqtisadi zonası yaradılıb"

Bu barədə Prezident İlham Əliyev Xocasən qəsəbəsində şəhid ailələri və müharibə əlillərinə mənzillərin və avtomobillərin təqdim edilməsi mərasimindəki çıxışında bildirib: "İndi Ermənistanda bu məsələ ilə bağlı isterikaya qapılırlar. Buna ehtiyac yoxdur, Şərqi Zəngəzur bizim tarixi torpağımızdır, Qərbi Zəngəzur bizim tarixi torpağımızdır. Biz tarixi unuda bilmərik, kiminsə siyasi maraqlarının girovuna çevirə bilmərik. Gəlsin-

nistanla sərhədə dair "mübahisəli ərazilər" sözlərini işlətmədiyini, bu da Ermənistanda böyük məyusluğa gətirdiyini bildirib: "Bəli, Ermənistanın məyusluğu davam edəcək. Çünki görünür ki, onlar hələ də müharibədən tam nəticə çıxarmayıblar. Çünki onların bəzi yersiz bəyanatları, addımları onu göstərir ki, onlar hələ nəticə çıxarmalıdırlar. İkinci Qarabağ müharibəsini unutmamalıdırlar. Şarl Mişel İrəvanda olarkən sərhəd ərazilərini mübahisəli ərazilər adlandırdı. Sözü belə, mən də bu ifadə ilə razı deyiləm. Çünki biz hesab edirik ki, bu, bizim ərazilərdir. Mən hesab edirəm ki, bu, Zəngəzur ərazisidir. Zəngəzur isə bizim dedə-baba torpağımızdır və biz öz ərazimizdəyik".

Bəli, Zəngəzur bizim dedə-baba torpağımızdır və biz öz ərazimizdəyik. Bir sözlə, bu dəhliz Vətən müharibəsində qazandığımız tarixi uğurlarımızdan biridir. Prezident İlham Əliyev də Zəngəzur dəhlizinin tarixi nailiyyət olduğunu vurğulayıb: "Üçtərəfli Bəyanatda xüsusilə bu məsələnin əks olunması bizim, eyni zamanda, böyük siyasi qələbəmizdir. Hazırda Zəngəzur dəhlizinin fəaliyyəti istiqamətində fəal işlər aparılır, bir çox təkliflər var, artıq bir çox nəqliyyat-kommunikasiya layihələri masa üzərindədir, müzakirə edilir və bu, bizim növbəti tarixi uğurumuz olacaqdır".

RƏFİQƏ KAMALQIZI

“Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin gələcəyi: gənclərin rolu və iştirakçılığı” mövzusunda növbəti seminar keçirilib

İyulun 30-da Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatında partiyanın Gənclər Birliyinin "Davamlı İnkişaf Məktəbi" layihəsi çərçivəsində "Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin gələcəyi: gənclərin rolu və iştirakçılığı" mövzusunda növbəti seminar keçirilib.

Tədbiri açan YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov layihənin gənclər üçün əhəmiyyətindən, həmçinin mövzunun aktuallığından bəhs edib.

Tədbirdə YAP İdarə Heyətinin üzvü, Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin dirijoru Fuad İbrahimov Azərbaycan gənclərinin milli ruhda formalaşmasından, azərbaycanlılıq ideyası ətrafında sıx birləşməsindən, tariximizə, mədəniyyətimizə, milli-mənəvi dəyərlərimizə bağlılıqlarından bəhs edərək müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ulu öndər Heydər Əliyevin "Xalqlar bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları içərisində fərqlənir. Bu xüsusiyyətlərdən ən yüksəyi, ən böyüyü mədəniyyətdir" tezisini diqqətə çatdırıb.

F.İbrahimov bildirib ki, mədəniyyət bəşəriyyətin topladığı ən yaxşı nümunələrlə xalqları zənginləşdirir: "Xalqımız zəngin mədəniyyətə malikdir. Son 17 ildən artıq dövrdə Heydər Əliyev siyasətini bütün sahələrdə uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın mədəniyyətimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması və inkişafı, ən əsası gənclərimizin milli

ruhda tərbiyəsi istiqamətində atdıqları addımlar davamlılığı ilə diqqət çəkir. Milli mədəniyyətimizin, musiqimizin inkişafına, təbliğinə xüsusi diqqət yetirən Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə həyata keçirilən tədbirlər təkcə bu gün üçün deyil, gələcək naminə görülən misilsiz xidmət kimi dəyərləndirilir. Muğam sənətinin inkişafına göstərilən diqqət və qayğı göz önündədir. Mehriban Əliyevanın qeyd etdiyi kimi, muğam Azərbaycan xalqına xas olan ən gözəl xüsusiyyətlərinin daşıyıcısıdır. Torpağa, köklərə bağlılıq, vətənpərvərlik, milli ləyaqət hissi, qonaqpərvərlik, xeyirxahlıq, mərhəmət, emosional zənginlik - bütün bu hissələr

muğam fəlsəfəsinin əsasında".

F.İbrahimov, həmçinin vurğulayıb

dırmalıyıq.

Diqqəti böyük qürur hissi ilə Şuşada keçirilmiş "Xaribülül" musiqi festivalına yönəldən məruzəçi bu unikal musiqi bayramında çıxışından məmnunluğunu ifadə edib. Bildirib ki, bu festival dünyaya mesaj oldu: "Festivalın birinci günü müxtəlif xalqların, millətlərin musiqi yaradıcılığının təqdimatı Azərbaycanın tolerant, multikultural dəyərlərin inkişafına böyük töhfələr verən ölkə olduğunu bir daha dünyaya çatdırdı. Şuşamızın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi, "Xaribülül" musiqi festivalının keçirilməsi ənənəsinin bərpası, Cıdır düzündən muğamlarımızın səslənməsi, əlbəttə ki, harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıda böyük qürur hissi yaradır. Zəfərimiz qürurumuzdur".

Daha sonra gənclərin çoxsaylı suallarını cavablandırılıb.

Alinur Aktaş: Yanğınlarla mübarizədə Azərbaycanın Türkiyəyə göstərdiyi yardım əsl qardaşlıq nümunəsidir

Türkiyədə bir sıra özünəməxsusluqları ilə seçilən bölgələrdən biri də Bursa vilayətidir. Özünü təmin etmək gücündə olan bölgə kimi Türkiyədə birinci, dünyada 28-ci yerdə olan Bursa turizm, kənd təsərrüfatı, mədəniyyət kimi mühüm sahələrdə böyük imkanlara malikdir. Bursanın Azərbaycan üçün xüsusi dəyərlərindən biri isə bu bölgədə bitib-tükənməyən Azərbaycan sevdasıdır. Bursa Böyükşəhər bələdiyyəsinin sədri Alinur Aktaş bu mövzular barədə fikir və düşüncələrini AZƏRTAC-la bölüşüb.

Bursada hər bir Azərbaycan vətəndaşını salamlamaqdan qürur duyduqlarını bildiren Alinur Aktaş Bursada dahi Nizami Gəncəviyə həsr olunan konfrans barədə danışaraq deyib: "Nizami Gəncəvi dünya ədəbi irsinə böyük töhfələri ilə əbədiyyət qazanıb. "Türk dünyasının bütün dahiləri, eləcə də Nizami Gəncəvi irsini tanımaq, təbliğ etmək və ürəklərdə yaşatmaq mənəvi borcumuzdur. Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Azərbaycanda 2021-ci ilin "Nizami Gəncəvi ili" elan edilməsi bu sahədə böyük işlərə təkan verdi. Hesab edirəm ki, Nizami Gəncəvinin adını beynəlxalq aləmdə tanımaq üçün bu cür konfransları ənənəvi hala gətirmək haq-

qında fikirləşəcəyik".

Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsi nəticəsində torpaqlarını işğaldan azad etməsi ilə qürur və ictimaiyyətə duyduğunu söyləyən bələdiyyə sədri bildirib: Bu Zəfərin həsrəti böyük sıxıntılar içində uzun illər gözlədik. Şükürlər olsun ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qəhrəman Azərbaycan Ordusu bu şərəfli tarixi yaşamağı bizlərə nəsib etdi. Başda Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmaqla, bütün Türkiyə hər zaman olduğu kimi, bu şərəf mübarizəsində də Azərbaycanla birlikdə oldu. Can Azərbaycana bağlı hər bir xoş səda qəlbimizin istəyi, gündəlik arzu və duamızdır. Çanaqçılar zəfəri və Qafqaz İslam Ordusunun Bakını

azad etməsi ilə bağlı tarixi missiyası bizim üçün nədirse, Qarabağ qalibiyyəti də eyni əhəmiyyətə malikdir. Bursadakı "Romatem" reabilitasiya mərkəzində müalicə olunan qazilərimiz var. Onlara hər bir dəstəyi göstərmək mənəvi borcumuzdur. Qarabağ Zəfəri ilə tarixi qələbələrimizə əlavə güc verən şəhid və qazilərimizə ehtiramımız sonsuzdur.

Hazırda Azərbaycanın işğaldan azad olunan ərazilərində böyük quruculuq işlərinin aparılmasına, o cümlədən hava limanlarının, yolların, elektrik stansiyalarının tikilməsinə, "ağıllı kənd"lərin qurulmasına münasibət bildiren Alinur Aktaş qeyd edib ki, Qarabağ bölgəsi ilə Bursanın iqlimində və coğrafiyasın-

Türkiyə səfiri dəstəyə görə Azərbaycana təşəkkür edib

Cənub ərazilərimizdə baş verən, qəlbimizi yandıran meşə yanğınlarında yanımızda olan, bizə dəstək verən, başda qardaş və dost Azərbaycan olmaqla, bütün ölkələrə və qurumlara təşəkkür edirik. AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahid Bağcı özünün tviter səhifəsindəki paylaşımında bildirib. Səfir yanğından zərər çəkmiş bütün vətəndaşların tezliklə sağlamlarını arzulayıb.

da, hətta təbii qaynaqlarında belə böyük oxşarlıqlar var. Bursa cümhuriyyət tariximizdə böyük inkişaf yolu keçərək hazırkı mərhələyə yüksəlib. Bir sıra məsələlərdə, o cümlədən turizm və mədəniyyət sahələrində, eləcə də qış turizminin qurulmasında təcrübəmizi bölüşməkdən məmnunluq duyuruq. Ən böyük arzularımızdan biri tarixi Şuşa qalasını ziyarət etməkdir. Təəssüf ki, erməni vandalizmi otuz illik işğal dövründə əsərdə saxladığı ərazilərdə hər şeyi, hətta təbiəti də məhv edib. Bununla bağlı videolar ürəkləri dağlayır. Lakin əminəm ki, Azərbaycan bütün imkanları ilə ən qısa zamanda böyük qayıdışı təmin edəcək.

Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin bütün dünya üçün nümunə olduğunu deyən bələdiyyə sədri diqqətə çatdırıb ki, dostluq və əməkdaşlıq, həyata keçirilən beynəlxalq layihələr böyük bir coğrafi-

yaya sülh, əmin-amanlıq, inkişaf, tərəqqi və rifah vəd edir. "İftixarla deyə bilərik ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin ifadə etdiyi "Bir millət, iki dövlət", böyük Atatürkün "Azərbaycanın sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir" ifadələri həyat reallığıdır. Əminəm ki, Qarabağ zəfərinin ardınca bölgədə nəqliyyat kommunikasiyaları eyni vaxtda açılacaq və bu, türk dünyasının bütün sahələrdə birliyinin daha da möhkəmlənməsinə təkan verəcək. Bursa ictimaiyyəti olaraq bundan sonra da hər zaman Can Azərbaycanın yanındayıq", - deyərək A. Aktaş vurğulayıb.

Meşə yanğınları ilə mübarizə və fəlakətin fəsadlarının aradan qaldırılması üçün Azərbaycanın Türkiyəyə yardım göndərəcəyini bildiren bələdiyyə sədri qardaşlıq dəstəyinə görə Azərbaycana təşəkkür edib. O deyib: "Qoy Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı və birliyi əbədi olsun!".

Türkiyədəki meşə yanğınlarında PKK izi - terror susmur!

Günahkarlar ən qısa zamanda cəzalarını alacaqlar

Qardaş Türkiyənin bir sıra şəhərlərini ağışuna anılan meşə yanğınları sənəkdir. Təəssüf ki, ölənlərin və xəsarət alanların da yer aldığı hər xəbər insanların illər boyunca öz zəhmətləri hesabına topladıqları ev-eşiklərinin, təsərrüfatlarının da yanaraq kül olduğu bildirilir. Nəhəng miqyas alan yanğınlar bu gün də Türkiyənin böyük kəsində davam edir. Lakin bununla yanaşı, Türkiyə rəhbərliyinin elan etdiyi səfərbərlik də artıq öz işini görməkdədir, yanğınların baş verdiyi bölgələrə hərbiçilərlə yanaşı, digər müvafiq qurumlar cəlb edilib, həmçinin, vətəndaşlar da bu ağır vəziyyətdə dövlətin yanındadırlar.

Prokurorluq orqanları yanğınların səbəblərini hərtərəfli araşdırır

SİA Türkiyə mətbuatına istinadən xəbər verir ki, ölkənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə bildirib ki, Türkiyə hakimiyyəti bütün imkanlarını meşə yanğınlarının qarşısının alınmasına və söndürülməsinə səfərbər edib. Türkiyə prezidentinin sözcüsü İbrahim Kalın isə meşə yanğınlarını milli fəlakət adlandıraraq, O, qeyd edib ki, ölkənin bütün qurumları əlaqəli şəkildə yanğınla böyük bir mübarizə aparır. Prokurorluq orqanları yanğınların səbəblərini hərtərəfli araşdırır.

Türkiyənin rabitə başkanı Fəhrettin Altun son günlərdə ölkənin müxtəlif yerlərinə çıxan meşə yanğınları ilə bağlı geniş araşdırmaların başladığını bəyan edib. "Günahkarlar ən qısa zamanda təbiətimizə və meşələrimizə qarşı etdikləri bu

hücumların hesabını verəcəklər", deyərək bildirib. Altunun Twitter hesabından qeyd etdiyi açıqlamasında bu fikirlər də diqqət çəkib: "Ölkəmizin fərqli bölgələrində meydana çıxan meşə yanğınları hər birimizin ciyərini yandırdı. Bu yanğınlar sırasında həyatlarını itirən vətəndaşlarımıza Cənab Allahdan rəhmət, yaranan vətəndaşlarımıza da acil şəfalar diləyirəm. Milli sərvətimiz olan meşələrimizdəki yanğınları nəzarət altına almaq və bundan təsirlənən vətəndaşlarımızın yaralarını sarımaq üçün Prezidentimiz dövlətimizin bütün imkanlarını səfərbər edib. Bütün qurumlarımız sahələrdədirlər və vətəndaşlarımızın yanında çalışmalarını davam etdirirlər. Yanğınların ortaya çıxması nəticəsində geniş miqyaslı istintaq da başlayıb. Günahkarlar ən qısa zamanda təbiətimizə və meşələrimizə qarşı etdikləri bu hücumların hesabını verəcəklər. Dualarımız yanğınlarla mücadilə edən meşə qəhrəmanları ilədir. Hər birimizə keçmiş olsun".

Bir çox yanğıni PKK terror təşkilatının "Atəşin uşaqları" adlı qolu öz üzərinə götürüb Murat Karayılan isə "silahımız kibrit və çaxmaq daşdır" deyib

Qeyd edək ki, Antaliyanın Mənavqat bölgəsindəki yanğınlar söndürülməmiş Türkiyənin bir çox bölgələrindən yanğın xəbərləri gəlməkdədir. Osmaniye, Adana, Mersin, Kütahya, Kayseri, Bodrum, Alanya, Uşak və s. kimi şəhər və rayonlarda baş verən yanğınlarla havadan və qurudan müdaxilələr edilir. Bəzi bölgələrdəki yanğınlar nəzarət altına alınarkən, digər yerlərdə söndürülmə çalışmaları davam etdirilir.

Lakin bu arada, yanğınlarla aparılan gecəli-gündüzlü mübarizə ilə yanaşı, Türkiyə dövləti onların haradan və necə qaynaqlanması ətrafında da ciddi araşdırmalara başlayıb. Artıq bu hadisələrin kökündə təxribat və sabotajların, terrorçuluq məqsədlərinin olması da istisna edilmir. Hətta bu məsələdə PKK terror təşkilatının bir sıra yanğınları öz üzərinə götürdükləri də bildirilməkdədir. Türkiyənin odatv media qurumu da bununla bağlı araşdırma yazı ilə çıxış edərək yazır ki, bugünlərdə meydana çıxan bir çox yanğıni PKK terror təşkilatının "Atəşin uşaqları" adlı qolu öz üzərinə götürüb. PKK-nın aparıcı simalarından olan Murat Karayılanın bir az əvvəl "silahımız kibrit və çaxmaq daşdır" təhdidi deməyə əsas verir ki, yanğınlarla bağlı başlanan istintaq yaxın günlərdə bu barədə əhəmiyyətli faktlar üzə çıxara bilər.

PKK-nın yanğın terrorunun xronologiyası

Təkcə bu ildə baş vermiş yanğınları üzərlərinə götürən terror təşkilatı məhz aşağıda yer alan bölgələri yandırdığını bəyan edib.

4 iyul 2021-ci il tarixli "Yüz ilin intiqamını alırıq" başlıqlı açıqlamaya görə, PKK-nın üzərinə götürdüyü yanğınlar bunlardır:

24.07.2021 - Konya Kuluda İsa Karakaşın avtomobili.

19.07.2021 - Muğla Bodrumda Turgutreis D- Marin içində ACD isimli yaxta.

14.07.2021 - Balıkesir Edremit bölgəsindəki limanda lövbər etmiş Ergün Ağa adlı qayıq.

26.07.2021 - İstanbul Maltepe sahilində yan alan 12 qayıq eyni zamanda yandırılıb.

9 iyul 2021 tarixli "And içmiş

uşaqları dayandırın, dayandıra bilərsiniz!" başlıqlı PKK qolunun etirafına görə, aşağıdakı yanğınları da onlar düzənleyiblər:

30.07.2021 - İstanbul Esenyurt-da lyuks bir restoran.

01 və 04 iyul 2021 - Qaziantepdə "Özel MMT Amerikan Hastanesi ve Hayal Plaza" deposu

01 və 06 iyul 2021 - İzmir, Denizli, Balıkesir, Kastamonu və Kocaelide 9 avtomobil, bir depo və 30 ton saman yandırıldı.

13 iyul 2021 tarixli "6 şəhərdə avtomobillər və bir yanacaq tankeri atəşə verildi" başlıqlı PKK açıqlamasına görə aşağıdakı yanğınlar da terror təşkilatı tərəfindən həyata keçirilib:

11.07.2021 - Afyonkarahisar Sandıklı rayonunda 1000 ədəd böyük saman bağlaması

10.07.2021 - Qaziantepdə "Derman ayakkabı" və dəri emalatxanası.

09.07.2021 - İstanbul Maltepe sahilində bir yanacaq tankeri.

09-12 iyul 2021 tarixində isə Bursa, İzmir və Çorumda çox sayda avtomobillər yandırılıb.

Qeyd olunanlarla yanaşı, PKK ötən il Hatayda törətdiyi yanğıni da öz üzərinə götürmüşdü.

Göründüyü kimi, artıq baş verən yanğınların kökündə məhz PKK terror təşkilatının dayanması kim-sədə şübhə doğurmur. Belə ki, bu

istiqamətdə aparılan təcili araşdırmalar nəticəsində meşələrdə qəsdən yanğınlar törətməyə cəhd edən şəxslər həm polis və jandarma qüvvələri, həm də vətəndaşlar tərəfindən aşkar edilərək saxlanılıblar. Söz yox ki, aparılan istintaqlarda da onların dəyəcəkləri çox şeylər baş verən faciənin sirlərini açacaq, terrorun daha bir qaranlıq səhifəsi birdə-fəlik qapanacaq, günahkarlar isə layiqli cəzalarını alacaqlar.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına müvafiq olaraq, meşə yanğınlarının söndürülməsi və daha geniş miqyas alınmasına imkan verilməməsi məqsədilə Türkiyəyə Azərbaycandan yardım dəstələri göndəriləcək. Bu barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi-Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev deyib. "Bununla əlaqədar olaraq, Prezident İlham Əliyev tərəfindən Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinə və Fövqəladə Hallar Nazirliyinə lazımı tapşırıqlar və göstərişlər verilib. Müvafiq dövlət qurumları Türkiyədən olan tərəf müqabilləri ilə əlaqə qurub və ən qısa zamanda yardım dəstələri qardaş ölkəyə yola düşəcək", Hikmət Hacıyev bildirib.

Rövşən RƏSULOVA

Deputat: Əminik ki, qardaş Türkiyə bu sınaqdan da üzüağ çıxacaq

Qardaş Türkiyədə bir neçə gündür davam edən və miqyası getdikcə genişlənən meşə yanğınları, eyni zamanda, alovun yaşayış zonalarına, şəhər infrastrukturuna ciddi ziyan vurmaları dövlətimizi, xalqımızı dərindən kədərləndirir. Azərbaycan dövləti, Azərbaycan xalqı olaraq hər zaman qardaş Türkiyənin yanındayıq və lazımı yardım göstərməyə hazırıq.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Milli Məclisin deputatı, Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə Heyətinin üzvü Cavid Osmanov söyləyib.

Deputat deyib ki, bu gün Prezident İlham Əliyev bununla əlaqədar müvafiq dövlət orqanlarına tapşırıq verib. Belə ki, Türkiyədə meşə yanğınlarının söndürülməsi və daha geniş miqyas almasına imkan verilməməsi məqsədilə qardaş ölkəyə Azərbaycandan yardım dəstələri göndəriləcək. Eyni zamanda, Prezident İlham Əliyev Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla dəhşətli yanğınlar zamanı ölkə vətəndaşlarının həlak olması ilə əlaqədar başsağlığı verib, Azərbaycanın hər zaman qardaş Türkiyənin yanında olduğunu qeyd edib. Bütün bunlar Azərbaycan dövlətinin, Prezident İl-

ham Əliyevin həm də mənəvi olaraq qardaş Türkiyəyə dəstək verməsinin göstəricisidir. Bu, bir daha sübut edir ki, istər xoş günlərdə, istərsə də çətin məqamlarda Azərbaycan hər zaman qardaş Türkiyənin yanındadır. Eyni zamanda, biz bu münasibəti qardaş Türkiyədən də həmişə görmüşük. "Əminik ki, iki qardaş ölkənin birgə səyləri nəticəsində çox qısa zamanda yanğınların qarşısı alınacaq, Türkiyə bu sınaqdan da üzüağ çıxacaq, yanğınlar türk xalqı üçün ciddi fəsadlar törətməyəcək. Türkiyənin sevinci sevincimiz, kədəri kədərimizdir. Dövlət, xalq olaraq bir daha Türkiyənin yanında olduğumuzu bəyan edir, bu kədəri bölüşürük", - deyərək deputat qeyd edib.

"Azərbaycan xalqı bütün imkanları ilə türk xalqının yanında olmağa hazırdır"

"Qardaş Türkiyədə baş verən meşə yanğınları hər bir azərbaycanlıda böyük təəssüf və kədər hissləri yaradıb. Azərbaycan xalqı qardaş türk xalqının bu faciəvi yanğının da öhdəsindən gələcəyinə inanır və bütün imkanları ilə onun yanında olmağa hazırdır". Bu fikirləri "İki sahil"ə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı, "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru Hikmət Babaoğlu deyib.

Deputat bildirib ki, yanğından dərhal sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla baş vermiş faciədən dərin kədər hissi keçirdiyini və Azərbaycan hökuməti və xalqının hər zaman olduğu kimi bu gün də qardaş Türkiyə xalqı ilə həmrəy olduğunu vurğuladı. Eyni zamanda, dağıdıcı yanğınlar nəticəsində həlak olanların ailələrinə və yaxınlarına şəxsən öz adından və Azərbaycan xalqı adından dərin hüznə başsağlığını ifadə etdi.

"Bundan dərhal sonra Azərbaycanın Baş nazir Əli Əsədov qardaş ölkənin vitse-prezidenti Fuad Oktayla əlaqə saxlayaraq Azərbaycanın hər cür yardım etməyə hazır olduğunu bildirdi. Hazırda isə Azərbaycan Res-

publikası Prezidentinin tapşırıq və göstərişlərinə əsasən Fövqəladə Hallar Nazirliyinin 500 nəfərdən ibarət şəxsi heyəti, helikopterlər, həmçinin digər lazımı avadanlıq və ləvazimatların ən qısa zamanda qardaş Türkiyəyə göndərilməsi istiqamətində tədbirlər görülür. Lazım olacağı təqdirdə həm texniki yardımın həcmi, həm də şəxsi heyət sayının artırılması da nəzərdə tutula bilər. Türkiyə hər zaman Azərbaycanın yanında olduğu kimi Azərbaycan da həmişə qardaş Türkiyənin yanındadır! Təmənnamız odur ki, bir daha qardaş ölkədə belə kədərli hadisələr yaşanmasın və Türkiyə ilə Azərbaycan yalnız sevincli günlərdə biri-birlərinin yanında olsun!", -deyərək millət vəkili qeyd edib.

Qarabağ ermənilərinə niyə status verilmir?

National Interest-dən 10 səbəb

Amerikanın National Interest nəşri Azərbaycanın Qarabağda yaşayan ermənilərə hansı səbəblərə görə xüsusi status verməməsinin izahını dərc edib. SİA həmin məqalədən bəzi çıxarışları göstərilən dəlillərlə təqdim edir:

1. Keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vi-
layətində (DQMV) ermənilərin sepa-
ratçı hərəkətinin baş qaldırması.
Azərbaycanlı analitiklər bunu
"miatsum" - Ermənistanla bir-
ləşmək adlandırırlar.

2. Sovet hakimiyyəti
1923-cü ildə muxtariyyət hü-
ququnu yalnız ermənilərə
deyil, eyni zamanda region-
da yaşayan bütün xalqlara
təqdim edib. Lakin 1988-ci
ilin 20 fevralında ermənilər
azərbaycanlıların iştirakı ol-
madan keçmiş DQMV-nin milli
şurasının iclasında regiona veril-
miş statusdan sui-istifadə edərək
onun işğalı barədə qərar qəbul edib-
lər. Bu isə həm Azərbaycanın, həm də So-
vet İttifaqının Konstitusiyasına zidd idi.

3. Bakı 1991-ci ilə qədər Qarabağda ya-
şayan ermənilərin tələblərinə qarşı səbrli
davranırdı və mövcud məsələni tənzimlə-
mək üçün hərtərəfli cəhdlər göstərirdi. Lakin
Ermənistan SSR-nin parlamenti 1989-cu ilin
1 dekabrında DQMV-nin Ermənistan SSR-
yə birləşdirilməsi haqqında qeyri-qanuni qə-
rar verdi.

4. Ermənilərin iddialarına rəğmən, Sovet
İttifaqının Konstitusiyasına görə muxtar re-
gionların müqəddəratlarını təyin etmə hü-
quqları olmayıb və bu hüquq yalnız 15 res-
publikaya verilmişdi.

5. Beynəlxalq hüquq Azərbaycanda ya-
şayan ermənilərə öz müqəddəratlarını təyin
etmək hüququnu vermir, ona görə ki, Azər-
baycanda yaşayan ermənilərin "xalq" sta-
tusları mövcud deyil.

6. Sovet dönməndə ermənilərin qəbul
etdikləri sui-istifadəçi qərarları iki mühari-
bəyə və minlərlə insanların həlak olmalarına

gətirib-çıxar-
dı.

7. 1994-cü ildə tərəflər arasında atəşkəs
sənədi imzalandı. Bunun ardınca davam
edən diplomatik müzakirələrdə Azərbaycan
status təklifləri irəli sürürdü, lakin erməni tə-
rəfi onları rədd edirdi, nəticədə 2020-ci ildə
baş vermiş müharibə regionun geosiyasi
reallığını dəyişdi.

8. Son məlumatlara görə, İlham Əliyevin
vurğuladığı kimi, regionda 20-25 min ermə-
ni yaşayır və bu da Azərbaycan əhalisinin
0,2%-ni təşkil edir.

9. Nəinki Azərbaycanda yaşayan ermə-
nilərə, eləcə də qonşu dövlətlərdə yaşayan-
lara da status təqdim olunmayıb.

10. Azərbaycanda yaşayan ermənilərə
xüsusi status verilməsinin tərəfdarlarının
məqsədi problemi həll etmək deyil, gələcək-
də bu məsələyə müdaxilə etmək imkanı ya-
ratmaqdır.

Rövşən RƏSULOV

Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən FHN-in yanğınsöndürmə qüvvələrinin 100 əməkdaşından ibarət ilk qrup Türkiyəyə yola salınıb

Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin tapşırığına
əsasən, Fövqəladə Hal-
lar Nazirliyinin (FHN) yanğın-
söndürmə qüvvələrinin əmək-
daşlarından ibarət birinci qrup
Türkiyədə tüğyan edən meşə
yanğınlarının söndürülməsi və
daha geniş miqyas almasına
imkan verilməməsi məqsədilə
iyulun 30-
da qardaş
ölkəyə yo-
la salınıb.

AZƏR-
TAC xəbər
verir ki,
yanğınsön-
dürmə qüv-

vələrinin birinci qrupunun tərkibində 100
əməkdaş Heydər Əliyev Beynəlxalq Aero-
portundan təyyarə ilə yola düşüb. Qrupun
üzvləri Türkiyənin Dalaman bölgəsində yan-
ğınlarla mübarizə aparacaq. Qrupu hava li-
manından fəvqəladə hallar nazirinin müavi-
ni general-leytenant Etibar Mirzəyev yola
salıb və yanğınsöndürənlərə müvafiq tapşırı-
qlar verib.

E.Mirzəyev jurnalistlərə müsahibəsində
deyib: "Azərbaycan Respublikasının Prezi-
denti İlham Əliyevin göstərişinə əsasən, bu
gün Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət
Yanğından Mühafizə Xidmətinin 100 əmək-
daşı Türkiyənin Dalaman bölgəsinə göndə-
rilir. Bildiyiniz kimi, son vaxtlar Türkiyədə
baş vermiş meşə yanğınları nəticəsində in-
san tələfatı olub. Bununla əlaqədar Azər-
baycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xə-
nim Əliyeva Türkiyədə yanğın nəticəsində
həlak olanların yaxınlarına və qohumlarına
başsağlığı verib, yardımlara şəfa diləyib".

Nazir müavini Türkiyəyə göndərilən dəstə
üzvlərinin fərdi yanğınsöndürmə vasitələri
ilə tam təmin olunduqlarını vurğulayıb:
"Dəstə üzvlərinin hamısı təcrübəli yanğınsön-
dürənlərdir. Onlar verilən tapşırıqların
öhdəsindən lazımi səviyyədə gələ biləcəklər.
Hazırda 500 nəfərdən artıq canlı qüvvə,
2 helikopter və 50-dən çox texnika yanğın-
ların söndürülməsi işinə cəlb olunması üçün
tam hazır vəziyyətə gətirilib. Əgər əlavə tap-
şırıq olarsa, biz onları da Türkiyəyə yola sal-
mağa hazırıq".

"Azərbaycan bütün məsələlərdə hər zaman Türkiyənin yanındadır"

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Türkiyənin cənubunda meşə yanğınları ilə bağ-
lı qardaş ölkəyə yardım göndərilməsi barədə tapşırıq verib. Təbii ki, Azərbaycan
bütün məsələlərdə hər zaman Türkiyənin yanındadır. Ölkəmiz bu və ya digər mə-
sələlərdə hər zaman qardaş Türkiyənin yanında olub və olmağa davam edəcək. Dövlətimiz
Türkiyəyə nə lazımdırsa, o köməyi göstərməyə hazırdır və bunu bu gün də bəyan edir. Azər-
baycan həm qardaş, həm də humanist ölkə olaraq Türkiyədə meşə yanğınlarının törədilmə-
sini pisləyir. Yanğın başlayandan etibarən azərbaycanlılar Türkiyə xalqı ilə bir yumruq kimi
həmrəylik nümayiş etdirirlər. Biz bunu sosial şəbəkələrdə daha yaxından müşahidə edirik.
Sosial şəbəkələrdə tirajlanan "Türkiyə sənin yanındaydıq" kimi dəstək şüarı azərbaycanlıların qardaş ölkəyə olan sevgisinin, qar-
daşlıq bağlarının təcəssümüdür.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Bakı Politoloqlar Klubunun rəhbəri politoloq Zaur Məmmədov söyləyib.

Zaur Məmmədov deyib: "Son günlər Türkiyədə meşə yanğınları gündəmi zəbt edib. Meşə yanğınları nəticəsində Türkiyədə
ekoloji böhran baş verib, həmçinin evlərə və infraqurata böyük ziyan deyib. Eyni zamanda, meşə yanğınları terror aktı da ola
bilir. Təəssüflər olsun ki, biz müxtəlif ölkələrdəki ayrı-ayrı qruplar tərəfindən şəbəkə halında Türkiyəyə qarşı aqressiv münasibə-
tin şahidiyik. İstisna etmək olmaz ki, saxlanılan şəxslər bilavasitə PKK terror qruplaşmasının üzvləri olsunlar. Həmçinin erməni-
lərin bu işdə hər hansı əlinin olması istisna edilmir. Biz bilirik ki, PKK terror təşkilatı ilə ASALA vaxtilə razılığa gəlmişdilər ki, Tür-
kiyəyə qarşı mübarizə aparsınlar. Ayrı-ayrı yaxın Şərqi ölkələrinin, ümumiyyətlə erməni terror qruplarının Türkiyə və Azərbaycana
qarşı təhdid xarakterli addımları hər kəsə məlumdur.

Politoloq deyib: "Qardaş Türkiyəni bu yanğınlarla və digər terror aktları ilə zəiflətmək mümkün deyil. Bunu planlaşdırırlar an-
lamalıdır ki, ötən illər ərzində buna nail ola bilmədikləri kimi, yenə də bacarmayacaqlar. Hər bir halda, bu yanğının arxasında
kimlərin dayanmasından asılı olmayaraq, Azərbaycan bu yanğınların törədilməsini qətiyyətlə pisləyir".

Tarixi gerçəkliklərimizi əks etdirən kinematoqrafiyamız

Bir əsrdən artıq yol gələn Azərbaycan kinosu bizə tarixi keçmişimizdən Dədə Qorqudumuzdan, Koroğlumuzdan, Babəkimizdən, Mehdi Hüseynzadəmizdən, eləcə də neftimizdən, inkişafımızdan, tarixi şəxsiyyətlərimizdən soraq verir, onlardan söz açır.

Ötən illərin hər daşından, izindən bizləri xəbərdar edən Azərbaycan kinosu. Bizləri həm güldürən, həm düşündürən, həm də mənəvi sarsıntılar yaşatdıran, kimliyimizi - qəhrəmanlığımızı, igidliyimizi, mübarizliyimizi, vətənpərvərliyimizi təqdim edən Azərbaycan kinosu. Bu filmlərdə ideal şəxsləri, ali dəyərləri görməyimizlə yanaşı, cəmiyyətin neqativ halları ilə də üz-üzə gəlirik. Ziddiyyətli dünyanın ziddiyyət kəsb edən məqamları ilə tanış oluruq. Neçə əsrlik tariximiz və rəqlənir, bu filmlərdə. O filmlərlə böyümüşük, ən yüksək dəyərlərin əz olunmasında bizlərə təsiriz ötürməyib və hər bir filmdən bir iz salınıb dünyamıza. Artıq neçə illərdir ki, bu filmləri ərsəyə gətirən kinematoqrafçıların peşə bayramını qeyd edirik. Azərbaycanın müstəqillik əldə etməsi ilə kino işçilərinin də peşə bayramı 27 avqust tarixində deyil, məhz 2 avqust tarixdə qeyd olunmağa başlanıldı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin Sərəncamı əsasında, 2 Avqust Milli Kino Günü elan olundu.

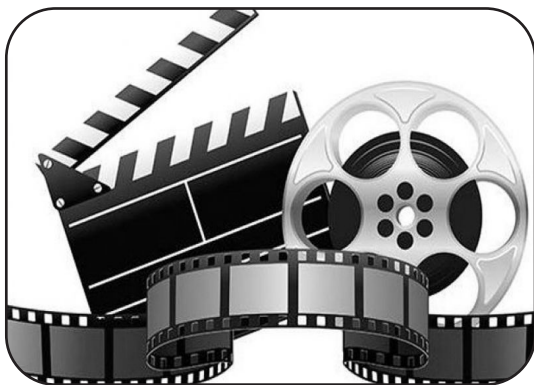
AZƏRBAYCAN KİNOSU TARİXİ BİR YOLDA

Azərbaycan kinosunun yaranma tarixinə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan kino sənətinin tarixi 1898-ci il avqustun 2-dən başlayır. İlk filmlər fotoqraf və nasir A.M.Mişon tərəfindən çəkilmiş xronika süjetləri "Bibiheybət-də neft fontanı yanğını", "Balaxanıda neft fontanı", "Şəhər bağında xalq gəzintisi", "Qafqaz rəqsi" və bir bədii kinosüjetdən - "İlişdin"dən ibarətdir. 1915-ci ildə Qafqazda Pirone qardaşlarının açdığı səhmdar cəmiyyətləri tərəfindən Bakı, Tiflis və İrəvan şəhərlərində prokat kontorları yaradılmışdır. 1915-ci ildə adıçəkilən cəmiyyət neft sənayeçilərinin pulu ilə M.Musabəyovun "Neft və milyonlar səltənətində" romanı əsasında eyniadlı ilk Azərbaycan bədii filminin çəkilişinə başladı. Təbiət mənzərələri Bakıda və ətraf kəndlərdə, pavilyonla bağlı səhnələr isə, Tiflisdə çəkildi. Filmdə Lütfəli bəy rolunu H.Ərəblinski oynamışdır. Tarixi materiallar əsasında deyə bilərik ki, 1923-cü ildə Azərbaycan Foto-Kino İdarəsi (AFKİ) təsis olundu. AFKİ ayrı-ayrı sahibkarların foto, kinoteatr və prokat kontorlarını milliləşdirilməsi və birləşdirilməsi tədbirlərini həyata keçirirdi. AFKİ sonralar "Azdövlətino" (1926-1930), "Azərkino" (1930-1933), "Azfilm" (1933), "Azdövlətsənayesi" (1934), "Azərfilm" (1935-1940), "Bakı kinostudiyası" (1941-1959) kimi adlar daşımışdır, 1961-ci ildən isə C.Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyası adlanır. XX əsrin 20-ci illərində Bakıda yerli operatorlar və xarici kino şirkətlərinin nümayəndələri tərəfindən şəhərin həyatından və neft mədənlərindən bəhs edən kinoxronikalar və sənədli filmlər çəkildi. 20-ci illərdə Azərbaycan kinosunda tarixi-sənədli filmlərlə yanaşı, tamaşaçıları gənc respublikanın təsərrüfat və mədəni

həyatındakı nailiyyətləri ilə tanış edən "Azərbaycan ekranı" kinojurnalı buraxılmağa başladı.

İKİNCİ DÜNYA MÜHARİBƏSİ İLƏRİNDƏ AZƏRBAYCAN KİNOSU

Beləliklə, Azərbaycan kinosu inkişaf

şaf dövrünü yaşayırdı. Zamanın tələbi əsas meyar idi. İkinci Dünya müharibəsi illərində qəhrəman döyüşçülər Kamal Qasimov və Bəxtiyar Kərimova həsr olunmuş "Vətən oğlu" və "Bəxtiyar" kinonovellaları, M.F.Axundovun həyat və fəaliyyətinə dair "Səbuhi" vahid süjet xətti ilə bağlı üç kinonovelladan ibarət "Bir ailə", müharibə dövründə dənizçilərin göstərdikləri igidliklərə həsr olunmuş "Sualtı qayıq T-9" bədii filmləri çəkildi. Cəsur partizan Mehdi Hüseynzadəyə həsr edilmiş "Uzaq sahillərdə" filmi isə Azərbaycanın, eləcə də, keçmiş sovet kinosunun nailiyyətlərindəndir. İkinci Dünya müharibəsi illərində Azərbaycan sənədli kinosunun bir qrup rejissorları və operatorları cəbhə xəttinə gedərək, əsgərlərin qəhrəmanlığını lentə çəkirdilər. Həmin materiallar xüsusi buraxılışlar kimi əsgərlərə göstərilmək üçün müxtəlif cəbhələrə göndərildi. Bu dövrdə Azərbaycan xalqının arxa cəbhədəki əməyini əks etdirən kinojurnallar və kinoçerklər də yaradıldı. "Vətən uğrunda", "Qayğı", "Məktuba cavab", "Qardaş köməyi" və s. 1944-cü ildə "Bakı kinostudiyası" Moskva Sənədli Filmlər Studiyası ilə birgə Xəzər dənizçilərinin qəhrəmanlığında bəhs edən "Xəzərilər" tammetrajlı sənədli filmini çəkdi. 1945-ci ildə Azərbaycanda sovet hakimiyyətinin qurulmasının 25 illiyi ilə əlaqədar rejissor H.Seyidzadə "Əbədi odlar diyarı" tammetrajlı sənədli filmini yaratdı. Beləliklə, bir-birin ardınca Azərbaycan həyatını əks etdirən filmlər istehsal olunmağa başlanıldı.

MÜSTƏQİLLİK İLLƏRİNDƏ YENİ BAXIŞLAR

Ötən əsrin 90-cı illəri yeni baxışlar, yeni quruluş cəmiyyət qarşısında keyfiyyətə yeni məqsəd və vəzifələr qoymuşdur. Azərbaycanda milli ideologiyanın və cəmiyyətin yeni inkişaf modellərinin qurulması əsas amillər idi. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdışı ilə Azərbaycan kinematoqrafiyasının inkişafında yeni bir dövrün başlanğıcı oldu. O, incəsənət növləri arasında kinonu çox yüksək qiymətləndirmiş, Azərbaycan kinematoqrafiya xadimlərinin xalqımızın keçmiş və müasir həyatından onlarca yüksək keyfiyyətli ekran əsərləri yaratdıqlarını çıxışlarında xüsusi vurğulamışdır. Azərbaycanda milli ideologiyanın və cəmiyyətin yeni inkişaf modellərinin qurulması və digər bu kimi sosial problemlər humanitar elmle-

rin öncül tədqiqat istiqamətlərinə çevrilmişdir. 1990-cı ildən sonra Azərbaycan kinosunda çəkilən filmlərin sayı əvvəlki illərə nisbətən azalmışdır. Bununla belə, Azərbaycan kinematoqrafçıları böyük əhəmiyyətli, həyatı mövzulara müraciət edərək, estetik tələblərə cavab verə biləcək filmlər çəkmişlər. Belə ki, "Yarasa" və "Özgə vaxtı" filmləri o illərin ən mükəmməl filmləri sırasındadır.

KİNEMATOQRAFIYANIN İNKİŞAFINDA YENİ BİR DÖVRÜN BAŞLANĞICI

Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə qayıdışı ilə Azərbaycan kinematoqrafiyasının inkişafında yeni bir dövrün başlanğıcı oldu. O, incəsənət növləri arasında kinonu çox yüksək qiymətləndirmiş, Azərbaycan kinematoqrafiya xadimlərinin xalqımızın keçmiş və müasir həyatından onlarca yüksək keyfiyyətli ekran əsərləri yaratdıqlarını çıxışlarında xüsusi vurğulamışdır. Müstəqillik illərində çəkilən filmlər sırasında maraq doğuran Azərbaycanın Ümummilli Liderinin geniş və hərtərəfli fəaliyyətindən bəhs edən film N.Səfərovun ssenarisi əsasında operator O.Şixəliyevin çəkdiyi "Hamıya nümunə olan ömür yolu" filmidir. Bu əsərdə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1990-cı ildən sonrakı fəaliyyəti öz yığcam ekran ifadəsini tapmışdır. Ssenarist və kinorejissor Vəqif Mustafayevin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin fəaliyyətindən bəhs edən silsilə filmləri diqqəti cəlb edir. Xüsusən, onun çəkdiyi "Həqiqət anı" filmi tamaşaçıların marağına səbəb olmuşdur. Bundan başqa, Vəqif Mustafayev Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin həyat və fəaliyyətinə həsr olunmuş 12 seriyalı "Heydər Əliyev" filminin 9-nu çəkib. Onlardan "Əsl məhəbbət haqqında" film böyük uğur qazanıb. Bu film Moskvada keçirilən 4-cü Avrasiya Teleforumunda əsas mükafata və xüsusi mükafata layiq görüldü. "Bir həsədin tarixi" filmi 2002-ci ildə Yekaterinburqda keçirilən sənədli filmlər festivalında əsas mükafatlardan birini, Moskvada keçirilən 5-ci Avrasiya Teleforumunda "Qran-Pri" mükafatına layiq görüldü. Bu filmlər müxtəlif ölkələrdə böyük uğurla nümayiş etdirilib. Onu da qeyd edək ki, Bakıda məşhur dünya neft şirkətləri ilə bağlanmış saziş Vəqif Mustafayevin "Əsrin sazişi" filmində öz əksini tapmışdır. Son illərin hadisələri də ekran həllini tapmış və beynəlxalq müsabiqələrdə yer almışdır. "Arxada qalmış gələcək", "Atılmamış güllələr", "Biz qayıdacağıq", "Canavar balası", "Dolu", "Girov", "Xoca", "Xüsusi təyinatlı İbad", "Qarabağa gəzinti", "Laçın dəhlizi", "Vandalizm", "Mübarizə" və s. filmlərdə xalqımızın mübarizəsi, Qarabağ uğrunda gedən döyüşlər öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan kino sənətinə dövlət tərəfindən böyük diqqət və qayğı göstərilir. Kino sənəti sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətlərinə görə, kino xadimlərinə Prezidentin fərdi təqaüdləri, fəxri adlar və mükafatlar verilib. Azərbaycan kinematoqrafçıları bundan sonra da xalqımızın tarixi, keçdiyi yol ilə bağlı hadisələri ekranlaşdırıb, həyat həqiqətlərini kinosevərlərə təqdim edəcəklər.

Zümrüd BAYRAMOVA

Gənclərin ucuz və ziyanlı qidalara maraq göstərməsi - PAYTAXT SAKİNLƏRİ - SORĞU

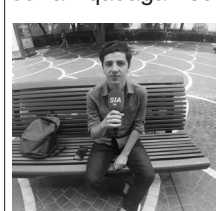
Müasir dövrdə insan sağlamlığına mənfi təsir göstərən amillərdən biri də "fast food", yeni ayaqüstü qidalardır. Daha çox gənclərin, məktəblilərin və tələbələrin arasında bu cür qidalanma geniş yayılıb. Qısa müddətdə ərsəyə gələn, qızardılmış ət məhsullarından hazırlanan ayaqüstü yeməklər orqanizmdə müxtəlif fəsadlar yaradır. Bəs nəyə görə gənclər bu hazır yeməklərə üz tuturlar. Qiyməti ucuz olduğuna görə yoxsa zövq məsələsinə görə. Bu məsələ ilə bağlı SİA paytaxt sakinlərinin fikirlərini öyrənməyə çalışıb.

Paytaxt sakini Rafiq Məmmədov:

"Onu deyə bilərəm ki, yaşlı insanlar çalışırlar diyet saxlasınlar. Səhər, günorta, şam yeməyini çalışırlar ki, vaxtı -vaxtında etsinlər. Hətta elm adamları da sübut edib ki, insanların vaxtı-vaxtında qidalarını düzgün qəbul etməsi orqanizmə yaxşı mənada böyük təsiri var. Gənclərdə isə bu tam əksi-nədi onlar daha çox hazır qidalara qaçırırlar. Məsələn, işdən çıxanda və ya universitetdən çıxanda ac olurlar və ev yeməyi əvəzinə hazır qidalardan istifadə edirlər".

Paytaxt sakini Elxan İbrahimov: "Əslinə qalsa "fast food"u evdə bişirilən yeməklə müqayisə etsək xərc olaraq baha qiymətə gəlir çıxır. Çünki bir menyuya əlavə onun qiyməti 5-10 manat edir və hər gün də 5 manatdan hesablasaq aya 150 manat pul edir. Düşünürəm ki, "fast food"lardan istifadə etmək mənə zərərli baxımından olan bir şeydir. Dünyada əslində həmişə bu qidalar qeyri-sağlam qida sayılır. Dünya ölkələrinin bəziləri hətta bu "fast food"ları qadağan edib".

Paytaxt sakini Tamerlan Şirinov:

"Fast food"lardan istifadə edən bir vətəndaş kimi onu deyə bilərəm ki, günümüzdə hazır yeməklərə tələbat çox artıb. Mən işdən çıxarkən bir "fast food" restoranının yanından keçərkən istər-istəməz mənə cəlb edir. İnsanların mənə fikrimcə, hazır yeməklərdən istifadə etməsi zövq məsələsidir".

Paytaxt sakini Ramin Qədirov: "Mənim fikrimcə, insanların hazır qidalardan istifadə etməsinin səbəbi qiymətinin normal olması ilə bağlıdır. Məsələn, hazır qida deyə bilərəm ki, elə iş yerləri var ki, onların yeməxanaları yoxdur və ya özünü evdə hazır yemək gətirdiyi təqdirdə onu isitməyə şərait yoxdu və bunun da nəticəsində insanlar hazır yeməklərə üz tuturlar. Hazır "fast food"lar qiymət baxımından da olduqca ucuz və dadmaq zövqümüzə də çox uyğundur".

Paytaxt sakini Sevil Cəfərova:

"Mən onu deyə bilərəm ki, bu "fast food"ları yarananın Allah evin yıxsın. Çünki uşaqlarımızı zəhərləyirlər. Uşaqlar istədikdə məcbur olub alırsan və sonra da xəstəxanaya olursan. Qiymət baxımından da belə desək əgər yaxşı bir yerə yemək istəyirsənsə od qiymətinə gəlir çıxır. Mən istəyərdim ki, ölkəmizdə bu "fast food" yerlərinin bir çoxunu bağlasınlar. İnsanlar təbii qidalardan istifadə etsinlər".

Paytaxt sakini Cavid Nəsirov: "Mən də bir tələbə olaraq hazır yeməklərdən çox istifadə edirəm. Ailəmin işləri ilə əlaqədar olaraq rayonda olması və mən burada tələbə evində qaldığıma görə, tez-tez "fast food"lardan istifadə edirəm. Və onu deyə bilərəm ki, qiymət baxımından da çox əlverişli qiymətlər deyil. Düzdü istəyərdim ki, evə gələndə isti yeməklərdən yeyim amma əlimdən gəlmir deyə hazır qidalara üz tuturam".

Paytaxt sakini Orxan Qasimzadə:

"Mən özüm də gənclik illərimdə "fast food"lardan tez-tez istifadə edirdim. Amma daha sonra zərərini gördükcə hazır qidalardan uzaq durmağa başladım. O hazır qidalar insan orqanizmini məhv edir və çox böyük fəsadlar yaradır. Mən insanlara tövsiyyə edərdim ki, hazır qidalardan vacib olmadıqca istifadə etməsinlər".

Ziya Hikmətoğlu

Dövrümüzün xəstəliyi allergiyaya səbəb nədir?

İlgəri xəstədirsə, övladının allergiya xəstəsi olması 70-80 faizdir.

Bu xəstəlik gündəlik həyatda rast gəlinir və hər hansı bir şeye qarşı yüksək həssasiyyətdir. Ən

cavab reaksiyasıdır. Çünki ağırlaşarsa və qarşısı alınmazsa bronxial astmaya çevrilə bilər. Statistika görə, bronxial astmadan əziyyət çəkən 70-80 faiz xəstənin allergik rinit var. Eyni zamanda, dianoq qoyulmamış allergik rinit xəstələrinin 40 faizi bronxial astmadır.

Onun törədiciləri məişət allergenləri - ev tozu, kitab tozu, məişət genəcikləri və digərləridir. Bu, sifətin, burnun qaşınması, asqırma, burun tutulması və axması əlamətləri ilə müşayiət olunur. Allergik xəstəliyin başqa növü bronxial astmadır. Lakin bronxial astmanın bütün növləri allergik xəstəlik deyil. Onun yalnız bir forması - atopik bronxial astma allergik bronxial astmadır. Onun törədiciləri bitki, məişət tozları, epidermal allergenlər, yeni heyvan tükü, kəpeyi, yunu, təbii iqlim şəraiti və s. aiddir. Atopik bronxial astmanı törədən

yib:

"Yaz allergiyaları fevral ayının ortalarından artıq çiçəklərdə tozlanma prosesi başlayır. Tozlanmada iştirak edən pollemlər, tozcuqlar mikroskopik ölçülü olur və gözle görünür, kilometrərlə ətrafa yayılır. Allergoloq-terapevt vurğulayıb ki, bəzi insanların bu tozcuqlara, polemlərə qarşı həssaslığı və ya allergiyası var. Allergiyası olan insanlar bu dövərdə allergiyası başlayır və burun tutğunluğu, nəfəs almağın çətinləşməsi, burunda qaşınma, qripə bənzər bir hal, burundan selik ifrazı, gözlərdə qum qalma hissi, qaşınma, sulanma, qulaqda, damaqda qaşınmalar kimi şikayətlər olur. Bəzi pasiyentlərdə bronxial-astma, polen allergiyası xəstəliyi var. Bu isə yaz mövsümündə astmanın kəskinləşməsinə səbəb olur. Bizə ən çox müraciət edilən mövsüm allergiyasıdır və xroniki xəstəlikdir. Bu mövsüm pasiyenti müalicə etsək də, bu prosesin gələcəkdə təkrarlanma ehtimalı böyükdür. Düzənlı müalicə alan pasiyentlərdə sakitləşmə və yaxud bir neçə il xəstələri narahat etmir. Lakin bu xəstələr daim özlərinə nəzarət etməli həkimə müraciət etməlidirlər. Zamanında düzgün müalicə olunmazsa, mövsüm allergiyası bronxial astma ilə fəsadlaşa bilər.

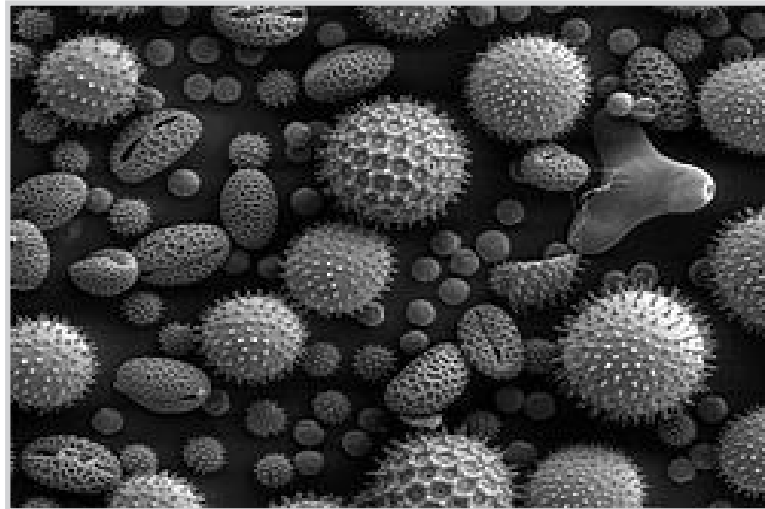
Ümumiyyətlə, allergiya əlamətlərini soyuqdeymə, qrip kimi başa düşürlər. Bizə müraciət edirlər ki, iki aydır qripəm immunitetim aşağı düşüb. Müayinə etdikdə isə məlum olur ki, bu, yaz allergiyasıdır. Qeyd edim ki, qrip viral infeksiyadır və bir həftə -10 gün ərzində yekunlaşır. Xəstələrimiz bu zaman soyuqdeymə əleyhinə dərman preparatları qəbul edirlər. Bu isə vəziyyətlərinin ağırlaşmasına səbəb olur. Xatırladaq ki, astma öldürücü xəstəlik deyil və hazırda müasir dərmanların köməyi ilə tam nəzarət altına almaq olur. Dərman müalicəsi zamanı biz elə edirik ki, xəstə təmiz sağlamlıq insan kimi yaşayır. Qeyd edim ki, xəstəlik xronikidir. Bronxial astma xəstələrimizdə hər gün nəfəs yolu ilə dərman çəkərək tənəffüs yollarındakı iltihabı allergiyani söndürür və bronxlardakı spazmi aradan qaldırır. Bu xəstələr davamlı və düzənlı olaraq həkim nəzarətində olmalı həyat tərzinə diqqət etməlidirlər. Bu isə allergiyanın ağırlaşmasının qarşısını alacaq".

Gönçə Quliyeva

Allergiya ətraf mühitin allergen adlanan bəzi faktorların təsiri ilə əlaqədar orqanizmin cavab reaksiyasıdır. Allergiyanın fizioloji mexanizmi, orqanizmdə antitelin əmələ gəlməsinə əsaslanır. Bu da həssaslığın artmasına və ya azalmasına gətirib çıxarır. Allergiya selikli qışaların güclü qıcıqlanması, dəri səpkiləri, ümumi zəifliklə özünü büruzə verir. Bu, immun sisteminin patologiyasıdır. Bu termini ilk dəfə 1906-cı ildə avstriyalı pədiatr Pirke işlətməmişdir. İmmunitetin qoruyucu mexanizmi çox mürəkkəbdir. O, orqanizmin "qoruyucusu" olan antitel istehsal edir. Antitelin vəzifəsi orqanizmə soxulan yad cisimləri neytrallaşdırmaqdır. Teoretik olaraq hər bir immun reaksiya uğurlu nəticələnə bilər. Amma bəzən immun sistemi öz səlahiyyətlərini artıraraq idarəni itirir. Bu zaman o tam zərərsiz cisimlərə potensial təhlükəli kimi reaksiya verir. Allergik xəstəliklər orqanizmin xarici mühit amillərinə qarşı hiperreaksiyasıdır. Allergik insanlarda bədənin reaksiya sistemi bir qədər xətalı işləyir. Belə olanda bədən zərərsiz maddələrə də düşmən mövqeyi sərgiləyir və qabarıq şəkildə cavab verir. Alimlərin tədqiqatına əsasən, hər yeddi adamdan biri allergiyadan əziyyət çəkir. Bu xəstə-

lik müasir dünyamızın xəstəliyidir, çünki təbiətdən uzaqlaşırıq. Belə ki, daha çox qapalı məkanlarda olmaq, suni qidalardan və yarımfabrikat məhsullardan istifadə etmək bizim genimiz üzərində təsir qoyur. Eyni zamanda, havanın kirliliyinin artması bu xəstəlikdə statistikanın artmasına səbəb olub. Allergiya xroniki xəstəliklərdən biridir. Bu xəstəlik həm sivilizasiya, həm də genetik xəstəlikdir. Genetik xəstəlik ona görə deyilir ki, irsiyyət vasitəsilə ötürülür. Əgər valideynlərin biri allergiya xəstədirsə, övladın allergiya xəstəsi olması 20-30 faizdir. Valideynin hər ikisi al-

çok yayılmış təsirdedicilə amillər-qida məhsulları, bitki mənşəli tozcuqlar və ev tozudur.

Bununla yanaşı dəri məmulatları, heyvan tükü, kəpek, quş lələyi, kosmetika, məişətdə istifadə olunan kimyəvi maddələr, dərmanlar, bəzi bitki yağları, günəş şüası da allergenlərə aiddir.

Allergiya selikli qışaların güclü qıcıqlanması, dəri səpkiləri, ümumi zəifliklə özünü büruzə verir. Bronxial astma kimi ağır xəstəliyin əsasında allergiya dayanır. Allergiyanın müxtəlif növləri var: pollinoz, allergik rinit, bronxial astma, atopik bronxial astma, qida allergiyası və dərman allergiyası və s. Pollinoz bitki tozu allergiyası deməkdir. Bəzi ağaclar, otlara, güllərə, çiçəklərə qarşı insanın nəfəs yollarında baş verən allergik reaksiyadır. Buna mövsimi allergiya da deyilir. Pollinozun əlamətləri ilin müxtəlif fəsilələrində gözlərin ətrafının, burnun qaşınması, çoxlu sayda asqırma, burnun tutulması kimi özünü göstərir. Bu xəstəlik əsasən yaz, yay və payız aylarında üzə çıxır, qışda isə yox olur. Həmin fəsilələr başlananda xəstəlik də yenidən baş qaldırır. Pollizon ən çox bilinən allergiyalardandır.

Allergik xəstəliklərin digər növü il boyu davam edən allergik rinitdir. Bu xəstəlik ən geniş yayılmış növdür. Burunun selikli qışasının allergik iltihabıdır. Tənəffüs allergenlərinə qarşı bədənin verdiyi

allergenlərdən uzaqlaşdıqda, xəstəlik də yox olub gedir. Bütün allergik xəstəliklər üçün ən xarakter bir əlamət var: allergenlərlə təmasda olanda xəstəlik baş qaldırır, onlardan uzaq olduqda xəstəliyin əlamətləri də keçib gedir.

Qida allergiyası zamanı müxtəlif qida məhsullarından bədəndə səpmə, qızarma, şişmə, boğulma halları baş verir. Meyvə-tərəvəz, bostan bitkilərindən, sitrus meyvələrindən, süd, bal, bişmiş yeməklərdən, şirniyyat məhsullarından və digər qida məhsullarından bu xəstəliyə tutulmaq mümkündür.

Allergik xəstəliklər arasında ən təhlükəlisi dərman allergiyasıdır. Bu xəstəlik hazırda ən ciddi problemlərdən birinə çevrilmişdir. Dərman allergiyası dəridə baş verən səpki və qızarmadan tutmuş boğulma və ölüm hallarına qədər ən ağır fəsadlar törədə bilər. Bu xəstəlik, əsasən, həkimin təyinatı olmadan özbaşına dərman qəbul edildiyi, orqanizmdə digər xəstəliklər olduğu halda və onlar nəzərə alınmadan həblər qəbul edildiyi zaman baş verir. Belə vaxtda xəstə anafilaktik şok vəziyyətinə düşərək ölə bilər. Ümumiyyətlə, allergik xəstəliklər ilin bütün fəsilələrində baş verə bilər. Lakin bəzi növləri fəslı xarakter daşıdığından əsasən yaz, yay və payız aylarında özünü daha qabarıq göstərir.

Mövzu ilə əlaqədar allergoloq-terapevt **Gülınar Quliyeva** belə de-

Xarici dil hansı yaş aralığında yaxşı mənimsənilir?

"Şagirdlər tərəfindən xarici dillər ümumiyyətlə, aşağı yaş qrupunda daha yaxşı öyrənilir. Əcnəbi dili öyrənmək üçün 2-3 yaşlı uşağı ingilis və ya alman ailəsinə həvalə etsək o ya ingiliscə, ya da almanca danışacaq. Çünki, bu yaş dövründə dil daha yaxşı mənimsənir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil məsələləri üzrə ekspert Elçin Əfəndi deyib.

təhsil məsələləri üzrə ekspert Elçin Əfəndi deyib.

Onun sözlərinə görə, ümumiyyətlə isə daha yaxşı mənimsənilmə dövrü 8-ci sinifə qədərdir: "Bunun üçün də müvafiq olaraq şagirdlərin xarici dil öyrənməyi ilə bağlı proqramlar var. Bu proqramları da müvafiq olaraq dil kursları daha yaxşı bilirlər. Xarici dil müəllimləri uzun müddət bu peşədə çalışıblar və peşəkar mütəxəssis kimi formalaşıblar".

Ekspert sözlərinə belə davam edib: "Məsələn, mənim 4 yaşlı övladım ingilis dilində böyüklərdən daha tez sözlər əzbərləyir və daha yaxşı danışır. Açıqı, mən özüm belə əcnəbi dili onun kimi tez qavraya bilmirəm. Bu da aşağı yaş kateqoriyasının xarici dili daha yaxşı mənimsədiyinin sübutudur".

Ayşən Vəli

Uğurlu müəllim olmağın sirləri SƏN DEMƏ...

TƏHSİL EKSPERTİNDƏN AÇIQLAMA

"Uğurlu müəllim kimdir? Uğurlu müəllim hansı xüsusiyyətlərə malikdir? Bu istiqamətdə xeyli tədqiqatlar aparılıb. Xeyli yanaşmalar var və göründüyü kimi hələ də bu mövzu aktualdır. Uğurlu müəllim olmağın sirləri nədir? Birincisi, uğurlu müəllim odur ki, onda ruhən bütövlükdə daxildən gələn bir müəllimlik istedadı var. Müəllimlik həm də bir sənətdir. Bütün sənətlərdə bir fitri istedad, daxildən gələn bir hissə olmalıdır. İnsan o sənəti içində, o sənətin sahibi olmasından həzz alaraq yaşamalıdır. Yaxşı müəllim də əslində belə olmalıdır". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti İlqar Orucov deyib.

Onun sözlərinə görə, bütövlükdə ümumiyyətlə yaxşı müəllim olmağın sirlərindən biri ondan ibarətdir ki, müəllim birmənalı olaraq öz ixtisasını bilməlidir: "O, daim öz üzərində çalışmalı, yeni peşəni sevməklə bərabər o istiqamətdə ali təhsil müəssisəsində oxuduğu bir dövrdə yiyələndiyi biliklərlə kifayətlənməməli, daim öz üzərində

işləməlidir. Tutaq ki, sabah hər hansı bir sinifdə dərsi varsa, o dərse qabaqcadan hazırlaşmalı və baxmayaraq ki, hətta uzun illər olsa belə o həmin ixtisasda çalışırsa, yenə də növbəti dərslərin hər birinə çalışmalıdır. Dərsləri maraqlı və özünəməxsus qurmağı bacarmalıdır. Şablon dərslərdən qaçmalıdır. Hər bir şagirdlə fərdi işləməyi bacarmalıdır. Ümumi sinifin ruhuna uyğun davranış sərgiləməli, şagirdlərdə motivasiya yaratmağı bacarmalıdır".

Ekspert sözlərinə belə davam edib: "Hesab edirəm ki, dərsi elə qurmalıdır ki, şagirdlərin bilik qazanmaq həvəsini formalaşdırmalıdır. Sualları elə qoymalıdır ki, şagirdlər o suallara cavab tapmaq üzərində çalışsınlar. Yəni, konkret olaraq bir mövzunu tədris edərsə o mövzunu elə qurmalıdır ki, o həmin dərslə bağlı yenilikləri müəllimin istiqaməti əsasında şagirdlər özləri tapmağı bacarsın. Dərsdə dominant yalnız müəllim olmamalıdır. Ona görə də hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərinə, qabiliyyətinə, onun anlaya biləcəyi kimi başa salmalıdır".

"Eyni zamanda şagirdləri elə

almaq qabiliyyətinə malik olmalı və özünəməxsus yumoru olmalıdır. Müəllim sinifdə demokratik mühiti formalaşdırmağı bacarmalıdır. Şagirdlərin rəftarına müvafiq olaraq çox peşəkarlıqla əks rəftarını ortaya elə qoymalıdır ki, heç bir şagird bu rəftardan zədələnməsin, əksinə bəhrələne bilsin. Bu çox vacib bir məqamdır. Çünki, bu günkü şagird gələcəyin vətəndaşıdır. Hətta ən yaxşı oxumayan bir şagirdi belə müəllim elə motivasiya edə bilər ki, ona həmin dərsi sevdire bilər. Yəni, bu cür nümunələr kifayət qədərdir. O şagirdin istedadını mütləq şəkildə üzə çıxarmağı bacarmalıdır. Hər bir şagirdin psixoloji xarakterinə uyğun olaraq onunla iş qurmağı bilməlidir. Eyni zamanda valideynlərlə birgə işləməlidir. Müəllim həm də şagirdlərin psixoloji vəziyyətlərinə uyğun olaraq qərarlar qəbul etməlidir. Deməli müəllim pedaqoq olmaqla bərabər, həm də yaxşı psixoloq olmalıdır. Dərsi əslində çox fərqli metodlarla təşkil etməlidir. Sual cavablar, qruplar şəklində dərsi qurmaqla şagirdlərin marağını və diqqətini birbaşa dərse yönəltməyi bacarmalıdır".

"Müəllim şagirdlə eyni zamanda çox yaxın dost olmalıdır, şagirdlərin inkişaf meyillərini müəllim mükəmməl bilməlidir. Onlara yol göstərməlidir. Münasibəti elə qurmalıdır ki, şagirdlər müəllimi özlərinə ən yaxın bir adam kimi hiss etsinlər. Şagirdlərin uğurlarına dəyər verməyi bacarmalıdır. Qruplar şəklində dərslərin təşkil olunması, dərslərin formatında həmin sinifə uyğun olaraq münasibət qurmağı bacarmalıdır. Şagirdlərin yaradıcılığının üzə çıxarılması üzərində konkret olaraq işlər qurmalıdır. Şagirdlərlə vaxt keçirməyi bacarmalıdır. Şagirdlərə eyni zamanda, sevgi aşılamağı biri-birinə, cəmiyyətə, məktəbə sevginin formalaşması prosesini yaratmalıdır. Bu çox vacibdir".

"Şagirdlərlə rəftarda mütləq şəkildə hörmət təlqin etməlidirlər. Müəllimi ən yaxın dost bilməlidirlər. Qarşılıqlı hörmət olmalıdır. Mütləq şəkildə dərslərin prosesini əyləncəli qurmaq üzərində düşünməlidirlər və fərqli mövzuları, hətta ən

çətin mövzuları belə tədris etməlidirlər ki, şagirdlər yorulmasınlar. Eyni zamanda şagirdlər müəllimləri ədalətli qiymətləndirməyi bacarmalıdır. Şagird bilməlidir ki, ona dərslərdən müəllim ən ədalətli müəllimdir. Şagird müəllimin qarşısının ədalətli olmağına inanmalıdır. O həvəsi formalaşdırmalıdır ki, şagird hər dərse gələndə daha səylə çalışsın".

"Müəllimin bilikləri çox ola bilər. Amma müəllimlik onun içində yoxdursa, o uğurlu müəllim ola bilməz. Bütün cəmiyyətlər əslində uğurlu müəllimə möhtacdırlar və bu baxımdan müəllimlər bunu dərk etməlidirlər. İnsan bu peşəni seçibse, o həmin peşəyə lazım olan xüsusiyyətləri özündə görmürsə, müəllim olmamalıdır. Mənim birinci ixtisasım müəllim olduğu üçün bununla bağlı xeyli fantaziyalarım var və fikirləşirəm ki, yaxşı müəllimlərin hər birinin amalı məhz "yaxşı müəllim nədir?" sualı üzərində daim çalışmalıdır.

Ayşən Vəli

Narkomaniya cəmiyyətin qorxulu kabusudur

Dünyanı narahat edən, başər övladının bəlasına çevrilən, bir çox gənclərin aludə olduğu narkomaniya bu gün demək olar ki, öz sferasını genişləndirib. Cəmiyyət üçün çox qorxulu, təhlükəli olan narkomaniya insan sağlamlığına bərpaedilməz ziyan vurmaqla yanaşı, cəmiyyətdə neqativ halların yaranmasına da səbəb olur. Çünki narkomaniya cinayətkarlığa, zorakılığa və korrupsiyaya rəvac verir, immun çatışmazlığı sindromunun sürətlə artmasına təkan verir. Bunun təsirindən ailələri dağıdılır, ömürlər yarımçıq qalır. Əlbəttə ki, cəmiyyətin yarasına çevrilən "ağ ölüm" sosial partlayışlara səbəb olub.

Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlıq cəmiyyətin intellektual potensialının aşağı düşməsinə, genefondun pisləşməsinə, bir çox mənfi hallara gətirib çıxarır. Bu, həm də və ən əsası, cinayətkarlığın artmasına səbəbdır. Narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi terrorizmin maliyyə mənbəyi olmaqla beynəlxalq təhlükəsizliyə ən ciddi təhdidlərdən biridir.

Azərbaycanda da narkomanıya qarşı mübarizə sahəsində dövlət tərəfindən kifayət qədər işlər görüldü. Bu sahədə fəaliyyət, ardıcıl olaraq, davam etdirilir və daha da genişləndirilir. Belə ki, "Narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 1996-cı il 26 avqust tarixli Fərmanı narkomanlığa və narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mü-

barizə sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsini təmin etməkdə mühüm bir Sənəd oldu. Daha sonra, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 15 iyul tarixli Fərmanı ilə "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və prekursorların qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlığın yayılması ilə mübarizə üzrə Proqramı", 2007-ci il 28 iyun tarixli Sərəncamla "Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2013-2018-ci illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiq edilmiş və uğurla həyata keçirilmişdir.

Dövlət orqanlarının və ictimai birliklərin fəaliyyətini əlaqələndirməkdən ibarət olan Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyası yaradılmışdır. Son illər respublikamızda narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının, digər

biəşədici maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə xeyli güclənmiş, bu sahəyə cavabdeh olan dövlət orqanları ilə yanaşı, ictimai təşkilatların, qeyri-hökumət təşkilatlarının da fəallığı nəzərə cəpacaq dərəcədə artmışdır. Bu gün narkomanıyanın gəncləşməsi prosesi gedir. Narkotik maddə alverçiləri uşaqlardan sui-istifadə edərək onlara həmin məhsulları təklif edirlər. Beləliklə, uşaqlarda aludəçilik yaranır. Bu gün sosial şəbəkələrdə narkotik vasitələri

təbliğ edənlər əlbəttə ki, qanun qarşısında məsuliyyət daşıyırlar. Tiktok platformasında narkotik vasitələri təbliğ edən musiqili mey-xana janrında videoların yayılması kəskin etirazlara səbəb oldu. Daxili İşlər nazirliyinin Baş Narkotiklərə Mübarizə İdarəsi tərəfindən tədbirlər həyata keçirilib. Həmin vi-

deoları yayan şəxslərin anket məlumatları Baş İdarə və ərazi polis orqanları tərəfindən qısa zamanda müəyyən olunub. Həmin şəxslər barəsində İnzibati Xətalər Məcələsinin müvafiq maddələri ilə protokollar tərtib edilib və törətdikləri əmələ hüquqi qiymət verilməsi üçün barələrində toplanmış materiallar məhkəməyə göndərilib. Ölkəmizdə bu sosial belaya qarşı ciddi mübarizə aparılır. Xüsusilə, son dövrlər narkotik tərkibli dərman istifadəçilərinin sayının art-

ması mübarizə tədbirlərinin daha da gücləndirilməsini zəruri edir. Son zamanlar "patı" adlanan narkotik vasitədən istifadə halları artır. Təəssüf ki, bu vasitədən istifadə qadınlar və uşaqlar arasında da geniş yayılıb. Dövlət sərhədinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi, narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə sahəsində sərhəd mühafizə və əməliyyat-axtarış tədbirləri davam etdirilir.

Son günlərdə Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının "Horadiz", "Göytəpə" və "Lənkəran" sərhəd dəstələrinin əməkdaşlarının sayıqlığı nəticəsində təxmini çəkisi 28 kiloqram 390 qram narkotik vasitəyə bənzər maddələrin qaçaqmalçılıq yolu ilə İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikasına keçirilməsinin qarşısı alınmışdır. Yardımlı rayonunun Perimbəl kəndi, Cəbrayıl rayonunun Mahmudlu kəndi və Astara rayonunun Züngüləş kəndi yaxınlığında yerləşən sərhəd zastavalarının xidməti sahəsində naməlum şəxslər tərəfindən İran İslam Respublikasından Azərbaycan Respublikası istiqamətində dövlət sərhədini pozması sərhəd naryadı tərəfindən aşkar olunmuşdur. Bütün bunlar narkotik alverçilərinə qarşı mübarizədə öz müsbət nəticəsini verir. Bütün bu və ya digər tədbirlərin icrası narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizə sahəsində mühüm addımdır. Cəmiyyəti bu beladan xilas etmək, yeni nəslin sağlam böyüməsi, gələcəyimiz olan gənclərin bu yoluxucu xəstəliyə tutulmalarının qarşısını almaq dövlətimizin başlıca vəzifələrindən biridir və daimi nəzarətdədir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Bakı Bəyannaməsi Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasətin uğurlu göstəricisidir

Bu gün Azərbaycanda güclü xalq-iqtidar birliyi və bu birliyin başında Ulu Öndər Heydər Əliyevin möhkəm siyasi təməllərini əsas tutan Prezident İlham Əliyevin şəxsi liderlik qabiliyyəti və düzgün müəyyənləşdirilmiş siyasi xətti mövcuddur.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəldiyi ilk günlərdən etibarən dövlət, ordu quruculuğu, iqtisadiyyatın dirçəldilməsi, region və dünya dövlətləri ilə münasibətlərin demək olar sıfırdan qurulması, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa başlanılması dövlətin qarşısında duran təməl prinsiplər olub. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bu məsələlərə diqqət artırılıb, həyata keçirilən uğurlu daxili və xarici siyasət Azərbaycanın beynəlxalq aləmdəki reytingini gətirdikcə yüksəldib. Məhz bunun məntiqi nəticəsidir ki, daha əvvəlki illərdə dünya Azərbaycanı məğlub ölkə kimi tanıyırdısa, bu gün Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan qalib və qürurlu dövlət kimi tanınır. Bütün bunlar ölkəmizin mövqeyini daha da möhkəmləndirir, reytingini yüksəldir.

Dost və düşməni tanıdan 44 günlük Vətən Müharibəsi

El arasında gözəl bir məsəl var: "Yaxşı dost dar gündə sınınar!" - Bu deymi, tək-cə fərdi-insani münasibətlərə deyil, həmçinin xalqlar, dövlətlər arası münasibətlərə də şamil etmək olar. Yaxın keçmişdə erməni təcavüzkarları tərəfindən xalqımızın başına gətirilən müsibətlər danılmaz bir həqiqəti - Azərbaycan Türkiyə arasındakı qədim dostluq-qardaşlıq bağlarını bir daha yenilədi, bu bağların əbədi və sarsılmaz olduğunu göstərdi. Çünki onların kökləri çox dərinədir. Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev deyirdi: "Türkiyə ilə Azərbaycanın əlaqələrinin qədim və zəngin tarixi var. Bu əlaqələr dostluq, qardaşlıq əlaqələridir. Həmin əlaqələrin mənbəyi bizim müştərkə tarixi köklərimizdir, eyni kökə mənsubiyyətimiz, dilimizin, dinimizin, adət-ənənələrimizin eyni olmasıdır. Bütün bunlar əsrlər boyu bizi bərabərliyə, dostluğa, əməkdaşlığa çağırırdı".

Həyatımızın hər sahəsində izi görünən, nəfəsi duyulan ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin illər öncə müdrikcəsinə söylədiyi - "Azərbaycan-Türkiyə bir millət, iki dövlətdir" və böyük öndər Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" - kəlamları yaşadığımız günlərdə bir daha tərixiləşdi, toplumun bütün kəsimləri tərəfindən bəyənən, uşaqlardan-böyüyə hər kəsin

SEYFƏDDİN ƏLİYEV,
YAP Masallı rayon
təşkilatının sədri

dilinin əzbəri olan, istər sosial şəbəkələrdə, istərsə də cəmiyyət həyatının hər hansı bir sahəsində ən çox işlədilər ifadəyə çevrildi.

Bəli, bu dünyada analoqu olmayan qardaşlığın, Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, "Bir millət, iki dövlət" təsisinə əsaslanan reallığın təcəssümüdür. Bu gün hər iki dövlət yaxşı gündə də, pis gündə də bir-birinin yanında, hər iki dövlət eyni yolu yaşayır. Və bu gün Türkiyə ilə birlikdə strateji səmimiyyət nümayiş etdirən Pakistan Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan ölkələr sırasında yer almaqla yanaşı, xalqlarımız arasında qarşılıqlı etimada söykənir. İyulun 27-də Milli Məclisdə Azərbaycan, Pakistan və Türkiyə parlament sədrlərinin "Bakı Bəyanna-

məsi"ni imzalaması bir daha 3 qardaş ölkənin münasibətləri xalqlarımız arasında qarşılıqlı etimada söykəndiyini göstərdi. Əməkdaşlıq formatı olan Bakı Bəyannaməsi həm mənəvi birlik və həmrəylik rəmzi, həm də qardaşlıq münasibətlərinin təntənəsidir. İstər qardaş Türkiyə, istərsə də dost Pakistan dövlətinin Azərbay-

cana münasibəti, həmrəyliyi əlbəttə şübhə doğurmur. Xüsusilə 44 günlük müharibə ərzində biz həm rəsmi Ankara, həm də İslamabadın ən yüksək səviyyədə ədalətə əsaslanan siyasi mövqeyini aşkar şəkildə gördük. Bu münasibət və mövqeyin parlamentar səviyyədə realizəsi isə birbaşa xalqlarımızın mövqeyinin təsbiti deməkdir. Bir sözlə, Bakı Bəyannaməsinin imzalanması həm Prezident İlham Əliyevin siyasi iradəsinin, qətiyyətinin və yürütdüyü çoxvektorlu xarici siyasətin Türkiyə və Pakistan kimi güclü dövlətlər tərəfindən dəstəklənməsi, həm də dövlətimizin başçısının müstəqil xarici siyasət yürütməsinin və müstəqil qərarqəbul etmə mexanizminin reallaşdırılmasıdır.

"Son vaxtlar Azərbaycanda müxtəlif məkanlarda qeyri-adi qadağaların şahidi oluruq. Bunlardan biri də kişilərin restoranlara şortik və sandalet geyinib gəlməsi qadağasıdır. Bu insan hüquqlarının pozulmasıdır. Bizim ölkədə belə bir normativ akt yoxdur. Doğrudur, geyimlə bağlı müəyyən normalar var ki, bunlar dövlət qurumları və təhsil müəssisələrinə aiddir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında yazıçı-kulturoloq Aydın Xan Əbilov deyib.

Onun sözlərinə görə, bir ara Bakının bir çox universitetləri və Lahıc kəndində də bu tipli qadağalar var idi: "Bu hallar xarici və daxili turizmin zəifləməsinə, turistlərin həmin məkanlardan çıxıb gətməsinə səbəb olur. Xüsusən də, səyahətə çıxan turistlər sərbəst və rahat geyim xoşlayırlar. Həmçinin, geyim qadağası universitetlərin bütün dünyada olan nüfuzuna mənfi təsir etdi. Universitet paltar göstərmək və dəb nümayiş etdirmək üçün olan bir məkan deyil, beyni işlətmək üçün olan ali təhsil ocağıdır. Bu qadağalar xaricilər tərəfindən gülüş obyektinə çevrildi. Çünki, global istiləşmə dövründə yaşayırıq və 35-40 dərəcə istidə insanlardan pencek tələb etmək çox absurddur. Dünyanın ən mühafizəkar ölkəsi Yaponiyadır ki, onlar global iqlim dəyişikliyinə görə qalstukdan imtina ediblər. Lakin, onlarda da ofislərdə və məkanlarda kondisioner işləmir. Azərbaycanda elektrik enerjisinin qiyməti aşağıdır deyə, böyük kondisionerlərdən istifadə edirlər".

Aydın Xan Əbilov sözlərinə belə davam edib: "Azərbaycan sivil və inkişaf etmiş bir ölkədir. Burada dünya-

da olan bütün formatlardan istifadə etmək olar. Geyim barədə əsasən də, restoranlara gedən qadınlardan xeyli şikayət olur. Qadınların həddindən artıq açıq geyinmələri ətrafdakı in-

oxşayan çadralı geyimdə olan kişiləri normal qəbul edir, amma liberal baxışlı gənclərə qarşı belə sərt münasibət sərgələyir? O zaman biz də müsəlman ölkəsi olaraq insanların bir

İnsanlar şortikdə və sandaldə restoranlara buraxılmalıdır?

EKSPERT VƏ SOSİOLOQ DANIŞDI

sanların sinirlərinə toxunur. Ailəlikcə gələn şəxslərin uşaqları və ailə üzvləri rahat şəkildə oturub istirahət edə bilmirlər. Bütün bunları nəzərə almaq lazımdır. İnsan restoranlara yerə gedən zaman nəzərə almalıdır ki, ictimai yerə gedir və orada hər cür insan ola bilər".

"Necə olur ki, cəmiyyətimiz ərəbə

çox hüquqlarını əllərindən alacaq?".

"Düşünürəm ki, bu tip qadağalar qoyan restoranlardan insanlar imtina etsin. Onlar kütləvi şəkildə bu cür restoranlara yox desinlər. Lazım gələrsə də, şortik geyinib həmin restoranların qarşısında etirazlarını bildirsinlər. Ya restoran sif yazmalıdır ki, İslami qayda-qanunla fəaliyyət

göstərir, ya da ki, belə inanclıdırlarsa gedib məscidlərdə ehsan versinlər. Bu məsələlər ciddi yanaşmaq lazımdır. Biz belə qadağalarla nəinki daxili turizmi, həm də xaricdən gələnləri itirmiş oluruq. Bu da iqtisadiyyatımıza böyük bir zərərdir. Çünki, bildiyimiz kimi 21-ci əsrdə işsizlik baş alıb gedir. İndi əyləncə və xidmət sahəsinə daha çox inkişaf edir. Bunun da qarşısında belə qadağalar qoymaqla bu sektoru iflasa uğradırıq. Düşünürəm ki, insanların geyim azadlıqlarını pozan insanlar dövlət tərəfindən cəzalandırılmalıdır".

Məsələ ilə bağlı sosioloq Lələ Mehralı da münasibət bildirib: "Bəzi dövlət orqanlarına, ciddi idarə müəssisələrinə açıq-saçıq geyimlə daxil olmağın qadağan edildiyi məlumdur. Nəzərə alsaq ki, kişilər qadınlar kimi, ətə yapışan, əzaları hiss etdirən və qısa şort geyinmərlər, ona görə bu qərar çox absurddur. Çünki, hər kəs geyimində sərbəstdir. Bir məsəl var ki, "insanı geyiminə görə qarşılayıb, ağlına görə yola salırlar".

Lələ Mehralı fikirlərini belə ifadə edib: "Restoran ciddi məkan və ya dövlət müəssisəsi deyil. Oraya insanlar sərbəst ola bilmək üçün gedirlər. Əgər elə yerdə sərbəstlikləri əllərindən alınarsa, insanlar oranı tezliklə boykot edəcək. Bəzi etik qərğivəllər var ki, insan ona əməl etməlidir. Məsələn, hər hansı bir ziyafət məclisinə şortla gəlmək etik deyil. Nahar etmək üçün gedəcəyiniz restoranda isə geyim qadağası ilə üzləşmək çox absurddur. Bu qadağanın yalnız kişilərə aid olması isə gender bərabərliyinin pozulması deməkdir"

Ayşən Vəli

Sosial mediadan düzgün istifadə strategiyası

Son vaxtlar sosial medianın təhlükələri ilə bağlı çoxlu məqalələr, sənədli filmlər və xəbərlər qarşılaşıq. Bəs sosial medianı, ağıllı istifadə etmək mümkündürmü? Müasir dünyanın insanı olaraq texnologiyadan düzgün istifadə etməyi öyrənməliyik. Digər tərəfdən isə bu həyatımızın mərkəzinə qoyulmamalıdır. Bu nöqtəyi-nəzərdən izləniləcək sərhəd və tarazlıq vacib məsələdir. Qlobal sosial media qurumları "We Are Social" və "Hoot suite" tərəfindən yayımlanan hesabatla görə, yeni-yetmələrin yüzde 70-i internetdən istifadə edir. Bundan əlavə insanlar gündə ortalama 7 saat internetdə vaxt keçirirlər. Mütəxəssislər düşünür ki, sosial media daha da təhlükəli hala gəlmir, dünya onsuzda mövcud olan təhlükələri dəyişir. Əvvəllər saatlarla televiziya və ya kompüter oyunları qarşısında keçirirdik, indi saatlarla sosial media qarşısında keçiririk.

Əvvəllər saxta xəbərlər, böhtanlar, ağır-dan-ağıza gəzən şaiələr ənənəvi media vasitəsi ilə yayılırdısa, indi eyni şeylər sosial mediadan da yayılır. Başqa sözlə, düşünürəm ki, sosial media mövcud olmayan hər hansı bir problem yaratmadı, mövcud problemlərin formasını dəyişdirməyə və inkişaf etdirməyə imkan verdi. Düşünürəm ki, bu problemlərin mahiyyəti sosial media ilə əlaqəli deyil, sosial mediada yaşayanlar xəstəliyin özü deyil, yalnız bir simptomdur.

Sosial mediadan düzgün və təhlükəsiz necə istifadə etməliyik?

Mütəxəssis bu barədə öz həyat tərzini bölüşüb. Sosial mediadan necə düzgün istifadə ediləcəyinə gəlincə, düşünürəm ki, bu, çox şəxsi qərardır. Özüm üçün çox da istifadə etmədiyim "Facebook" və bir "Linkedin" hesabım var. Başqa heç bir platformadan istifadə etmərəm, açıq, bunun pis bir cəhətini də hiss etmərəm. Çox əhəmiyyətli hadisələr olanda ümumi fikirləri izləmək üçün "Twitter"-ə baxıram, amma bunu mütəmadi olaraq

etmərəm. Məni tanıyanlar bilir ki, e-poçt istisna olmaqla 1-2 gün ərzində mesajlara cavab verirəm, çünki bildirişlərim bütün tətbiqlər üçün söndürülüb. Buna təcrid demək olmaz. Sadəcə öz sağlamlığıma nəzarət edirəm. Bir sözlə, təklifim budur ki, hər kəs öz zəif cəhətlərini dərk etsin və buna uyğun olaraq şəxsi plan hazırlasın. Əlbəttə ki, bunlar böyüklər üçün tövsiyələrimdir, düşünürəm ki, azyaşlılar barədə qərar vermək valideynlərin səlahiyyətinə aiddir. Valideynlərin bu bölgünü 7-8 yaşlı bir uşaqlardan, hətta 13-14 yaşlı bir yeniyetmədən gözləməsi çox haqsızdır.

Xüsusilə uşaqların kompüter qarşısında keçirdiyi vaxtın məsafəli təhsillən gəlişi artması da işləri çətinləşdirdi. Hər bir valideyn, əlbəttə ki, öz övladını daha yaxşı tanıyır, amma tövsiyə kimi ailələrlə bu tip problemi olan uşaqlar haqqında danışmaq lazımdır. Uşaqların sosial mediadan uzaq durmaları çətinlik yaratsa belə onlar bunu valideynləri ilə bölüşməli və ortaq bir plan təyin etməlidirlər.

Onların sosial mediasının tamamilə qadağan edilməsinin məsələnin həlli olduğunu düşünürəm, amma 9-10 yaşlı uşaqların telefonla və ya sosial media hesabına sahib olması da labüd deyil. Düşünürəm ki, texnologiyayı tamamilə qadağan etmək və ya tamamilə azad buraxmaq deyil, onu düzgün istifadə etmək lazımdır. Bu vərdisi əldə etmək barəsində əsaslı bir strategiya qurulmalıdır.

Zərdüşt Quluzadə

1 Avqust Azərbaycan Dili və Əlifbası Günüdür

Dilimiz varlığımız, qürurumuzdur

Dil mədəniyyətdir, dil ünsiyyətdir. Dil xalqın varlığıdır. Dil xalqın tarixi, mədəniyyəti, bu günü və gələcəyidir. Dilin saflığı, onun qorunması yolunda illər uzun mübarizə və mücadilə aparılıb. Dünyada ən gözəl, ən məlahətli, ən şirin nemət dildir. Ən çətin zamanlarda belə dil qorunub. Gözəl bir ifadə var: nə qədər ki, əsarət altına alınmış xalq öz dilini dərindən bilir, o sanki öz zindanının açarını əlində saxlayır... Demək, dili bilmək, onun saflığını qorumaq xalqın varlığını yaşatmaqdır.

Dünya təcrübəsi göstərir ki, bir xalqın xalq olması üçün dilinin varlığı mütləqdir. Bəli, Azərbaycan xalqı xoşbəxt bir xalqdır ki, əslərə söykənən dilini qoruyub saxlaya bilmişdir. Bu əsasda formalaşdırılan milli-mənəvi dəyərlər sistemi zaman-zaman qorunub-saxlanılmış, bu günümüzdə qədər gəlib çatmışdır. Bildiyimiz kimi, bizim ana dilimiz bu günə kimi, çox ziddiyyətli yollar keçsə də, öz zənginliyini və saflığını qoruyub-saxlamışdır. Tarixin dönməsinə nəzər salsaq görürük ki, Azərbaycan dili ərəb istilası dövründən iki əsr sürməyən bir proses oldu. Bildiyimiz kimi, 1922-ci ildə Azərbaycan hökumətinin qərarı ilə Yeni Əlifba Komitəsi yaradıldı. Bu Komitəyə Azərbaycan dili üçün latın qrafikalı əlifba tərtib etmək tapşırığı verildi. Bu yeni əlifbaya keçilməsi yolunda atılmış ilk ciddi addım oldu. 1923-cü ildən etibarən,

latın qrafikalı əlifbaya keçmə prosesi sürətləndirildi. 1926-cı ildə keçirilmiş Birinci Ümumittifaq Türkoğlu Qurultayın tövsiyəsinə əsasən, 1929-cu il yanvarın 1-dən etibarən, Azərbaycanda kütləvi şəkildə latın qrafikalı əlifba tətbiq edildi. 1969-cu ildən başlayaraq, Azərbaycan dili sahəsində aparılan islahatlar öz nəticəsini verməyə başladı. Ümummilli Lider Heydər Əliyev ana dilinin saflığının qorunması üçün mühüm addımlar atdı. "Hər bir Azərbaycan vətəndaşı, hər bir azərbaycanlı öz ana dilini Azərbaycan dilini və dövlət dilini mükəmməl bilməlidir", - deyən Ulu Öndər Heydər Əliyev dil uğrunda mübarizədə qətiyyət və prinsipial mövqedən çıxış edirdi. 1978-ci ildə SSRİ rəhbərliyi milli dəyərlərə, dilə birmənalı yanaşdığı halda, Ümummilli Liderin qətiyyəti və məntiqi nəticəsində, Azərbaycan Konstitusiyasına Azərbaycan dilinin dövlət dili olduğunu təsdiq edən maddə daxil edildi. Bu, dilimizə qarşı olan tələbkərlilik idi. Onu da bildirək ki, həmin illərdə Azərbaycan dilinin

tarixi o zamana qədər görünməmiş ardıcılıqla araşdırılıb, çoxcildlik "Müasir Azərbaycan dili" kitabları yaradılıb.

MÜSTƏQİLLİYİMİZ LATIN QRAFİKALI AZƏRBAYCAN ƏLİFBASININ BƏRPASINI ZƏRURİ ETDİ

Sovet imperiyasının buxovlarından xilas olan Azərbaycanda 1990-cı ildən yenidən latın qrafikalı əlifbaya keçidlə bağlı təşəbbüslər irəli sürülməyə başlanmışdır. Azərbaycan Əlifba Komissiyasının tərtib etdiyi yeni əlifba 1992-ci ildə təsdiq edilmiş və tətbiq edilməyə başlanmışdır. Müstəqil Azərbaycan Respublikasının 1995-ci il noyabrın 12-də Referendumu yolu ilə qəbul olunmuş Konstitusiyasında Azərbaycan dili dövlət dili kimi təsbit edildi. Hər hansı bir dilin dövlət dili statusu alması, şübhəsiz ki, hər bir dövlətin bir dövlət kimi formalaşması ilə, bir vasitə bağlıdır. İmperiya dövründə ana dilimizə qarşı edilmiş haqsızlıq aradan qaldırıldı, onun hüquqları qorundu və cəmiyyətdəki mövqeləri tam bərpa edildi. Müstəqilliyimizin qazanılmasından sonra yaranmış tarixi şərait xalqımızın dünya xalqlarının ümumi yazı sistemine qoşulması üçün yeni perspektivlər açdı və latın qrafikalı Azərbaycan əlifbasının bərpasını zəruri etdi. Bu isə, müvafiq qanun qəbul olunması ilə nəticələndi. 1 Avqust Azərbaycan Dili və Əlifbası Günü kimi qeyd olunması ilə bağlı 9 avqust 2001-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən Fərman imzalandı. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin

imzaladığı sərəncamlar əsasında Azərbaycan dilinin təkmilləşməsinə, onun inkişafına yol açdı. Daha sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında" Sərəncamı da milli-mənəvi dəyərlərin qorunub-saxlanması istiqamətində həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasətin əsasını təşkil edən amillərdəndir.

BU GÜN DİLİMİZƏ, MƏDƏNİYƏTİMİZƏ DAIM BÖYÜK DİQQƏT VƏ QAYĞI GÖSTƏRƏN PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV DİLİMİZİN İNKİŞAFINA ÖZ TƏHƏKKÜLÜNÜ VERİR

Prezident İlham Əliyev tərəfindən bir-birinin ardınca imzalanan "Azərbaycan dilinin qloballaşma şəraitində zamanın tələblərinə uyğun istiqamətinə və ölkədə dilçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı haqqında", eləcə də "Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi haqqında" sərəncamları Azərbaycan dilinin inkişafı istiqamətində növbəti addımlar oldu. Bu gün müstəqil bir ölkənin vətəndaşı olaraq, Ana dilimizi qorumaq borcumuzdur. Bu dil bizim ana laylamızdır. Azərbaycanın dilidir. Milyonlarla insanımızın danışdığı dildir. Sevgimizin dilidir ki, dilimizdən, qəlbimizdən axıb gələn müqəddəs kəlamları - Azərbaycan, Vətən, Torpaq sözlərini bu dillə ifadə edirik. Hər bir Azərbaycan vətəndaşının borcudur ki, bu dili sevsin. Azərbaycan dili bu gün planetimizin 70-dək ölkəsində yaşayıb-yaradan 50 milyondan artıq bir xalqın dili kimi formalaşmışdır. Azərbaycan dili milli müstəqilliyin, suverenliyin, istiqlalın, Azərbaycan ideologiyasının əsaslarından biri ol-

duğundan, varlığımızı sübut edən bu məfhum müasir günümüzdə qədər təkmilləşərək, xalqa təqdim olunub. Dilimiz xalqın keçirdiyi bütün tarixi mərhələlərdə onunla birgə olmuş, onun taleyini yaşamış, üzleşdiyi problemlərlə qarşılaşmışdır. O, xalqın ən ağır günlərində belə onun milli məniyyətini, xoşbəxt gələcəyə olan inamını qoruyub-möhkəmləndirmişdir. Ona görə də, xalqımıza ulu babalardan miras qalan bu, ən qiymətli milli sərvəti hər bir Azərbaycan övladı göz bəbəyi kimi qorumalı və daim qayğı ilə əhatə etməlidir. Hər bir sahədə çalışan insan dilin qayda-qanunlarına əməl etməyə vətəndaş olaraq borcludur. Dilin qorunması, işlənməsi, yad ünsürlərdən mühafizəsi, danışdığı dilində sözlərin tələffüzü və digər məsələlər vacib hesab olunur. Dilin təmizliyi uğrunda mübarizə aparın və milli dilin inkişafına ömürlərini həsr edən simaların və şəxsiyyətlərin qarşısında məsuliyyətliyə. Bu gün çox təəssüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, dilimizə yad olan sözlərlə tez-tez rastlaşırıq. Milli mətbuatımızda da belədir. Jurnalistin əsas materialı sözdür. Söz fikrin gerçəkliyinin ifadəçisidir. Mətbuatda informasiya dil və söz vasitəsilə çatdırılır. Əlbəttə ki, jurnalist peşəkarlığının əsas elementlərindən biri dildən istifadə ilə bağlıdır. Danışdığı dilində, informasiyanın çatdırılmasında fikrin aydın və lakonik şəkildə çatdırılması, yeri gələndə, nitqdə hiss-həyəcan və emosionun duyulması, bəzən kəskinliyin, sərtliyin görünməsi - bütün bunlar jurnalist üçün vacib hesab edilən amillərdir.

1 Avqust Azərbaycan Dili və Əlifbası Günüdür. Hər kəs Azərbaycan dilini qorumalı və onun müqəddəsliyini dərk edərək varlığı qədər sevməlidir və buna borcludur.

Zümrüd BAYRAMOVA

İyulun 30-na (saat 11:00) olan məlumata əsasən, paytaxt məktəblərinin birinci sinfinə 44 975 uşaq üçün elektron sistem vasitəsilə mürə-

Birinci sinfə neçə min uşaq gedəcək?

ciət edilib. Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsindən SİA-ya verilən məlumata görə, 2021-2022-ci tədris ili üçün ümumi təhsil məktəbləri, lisey və gimnaziyalarda birinci sinfə şagird qəbulu Azərbaycan bölməsi üzrə ümumi qaydada, tədris digər dillərdə aparılan bölmələrə isə uşaqların şifahi nitq bacarıqlarının qiymətləndirilməsi yolu ilə həyata keçirilir (Bakı Avropa Liseyi, Respublika İncəsənət Gimnaziyası və Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbi istisna olmaqla).

Alternativ qeydiyyat mərkəzlərinin

iş mövcud sanitar-epidemioloji vəziyyət nəzərə alınaraq həm ənənəvi, həm də onlayn qaydada ("WhatsApp" nömrələr vasitəsilə) təşkil olunur.

Paytaxt məktəblərinin birinci sinflərinə elektron qeydiyyat prosesi ilə bağlı valideynlər tərəfindən ünvanlanan 6 522 müraciət operativ şəkildə cavablandırılıb. Daxil olan müraciətlərdən 650-si məktəblərdə fəaliyyət göstərən Alternativ qeydiyyat mərkəzlərində, 886-sı Onlayn Alternativ qeydiyyat mərkəzlərində ("WhatsApp" müraciətləri), 4 092-si sistemin "Əlaqə" bölməsində, 894-ü isə telefon vasitəsilə cavablandırılıb.

"Bitkoin" in dəyəri niyə qalxır? - NÜANSLAR - İNSANLAR NƏ ETMƏLİDİR?

"Ümumiyyətlə qeyd etmək lazımdır ki, son illər ərzində kriptovalyutalar olduqca yüksək populyarlıq qazanıb". Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında iqtisadçı-ekspert Aslan Əzimzadə söyləyib.

İqtisadçı-ekspert bildirib ki, bu kriptovalyutalar içərisində ən yüksək dəyərə malik olan məhz "bitkoin" hazırda birinci yerdədir: "Bitkoin"nin qiymətinin qalxmasına müəyyən faktorlar təsir edir. Düşünürəm ki, bu faktlardan ən vacibi və mühümü ABŞ-da olan artım, pul kütləsinin formalaşmasıdır. Çünki, ABŞ-da artan pul kütləsi real istehsalat və iqtisadiyyata deyil, məhz maliyyə sektoruna istiqamətlənir. Belə istiqamətlənmə təbii ki, kriptovalyutaların cümlədən "bitkoin"nin dəyərinin artmasına müəyyən bir zəmin formalaşdırır. Bu gün ümumiyyətlə investorlar artan pul kütləsinin istiqamətlənməsinə və yönəlməsinə maraqlıdırlar. Belə olduğu halda "bitkoin" investorlar üçün müəyyən mənada möhtəkir və spekulativ vasitə kimi çıxış edir. Investorların "bitkoin"ə və digər valyutalara marağının artması tələbin artması ilə nəticələnir. Lakin qeyd etmək lazımdır ki, bu olduqca riskli bir prosesdir. "Bitkoin" qiymətlərində volatilliyin şahidi oluruq. "Bitkoin" qiymətlərinin çox ciddi şəkildə dəyişməsi müəyyən qədər riskləri formalaşdırır. Investorların özlərinə müəyyən risklər yaradır. Çünki, "bitkoin"nin qiymə-

tinin tez bir zamanda dəyişməsi ilə pullar itirilə bilər. Belə olan halda "bitkoin" müəyyən riskli valyuta kimi ortaya çıxır. Ümumiyyətlə, təbii ki, bu kriptovalyutaların və rəqəmsal valyutaların hamısına şamil olunmalı deyil. Çünki, biz özümüz də bu prosesdən kənarda qalmamalıyıq. Yeni texnologiyalar və maliyyə bazarlarından istifadə etməliyik. Lakin, burada valyutaların emmisiyası dövlət tərəfindən aparılmalıdır. Belə olanda risk faktorları tamamilə aşağı səviyyədə olur. Ölkələr rəqəmsal valyutalardan məhz dövlətin emmisiyası vasitəsi ilə istifadə edərsə, həm riskləri azaldacaq, həm də maliyyə bazarlarını çağdaş dönməyə uyğun şəkildə inkişaf etdirəcəkdir.

Gönçə Quliyeva

RF-nin dövlət müşaviri - Paşinyan belə davam edərsə, yeni ili İrəvanda qarşılayacağıq

Tatyana Poloskova:
"Bakımın səbri tükənir"

Ermənistanın baş naziri vəzifəsini müvəqqəti icra edən Nikol Paşinyanın Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin artıq dəfələrlə təklif etdiyi sülh müqaviləsini imzalamağa çağırışlarına məhəl qoymaması regiondakı sabitliyi pozmağa yönəlmiş addım kimi qiymətləndirilir. Xüsusilə, son vaxtlar Ermənistan-Azərbaycan arasında demarkasiya və delimitasiya olunmamış sərhəd ərazilərində düşmən tərəfinin təxribatlar əl atması istər-istəməz Bakının səbrini yenidən tükəndirməyə başladı. İstər Qarabağdakı Rusiya sülhməramlılarının yerləşdikləri ərazilərdə hələ də mövcud olan qanunsuz erməni silahlı qruplaşmalarının mövcudluqları, istər Laçın dəhlizindəki təxribat cəhdləri, istərsə də sərhədyanı silahlı təxribatlar da artıq belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır ki, İrəvanın "saatı" geriye qalmaqda başlayıb və bu "saatı" zamanın tələbi əsasında qurmağın vaxtıdır, əks halda, həmin "saat" tamamilə sıradan çıxmış olacaq.

Rusiya öz "saatını" Azərbaycanla eyni qurşağa qurur

Başqa tərəfdən, sözügedən hadisələr fonunda Fransanın, ABŞ-ın Paşinyana göstərmək istədikləri aşkar siyasi və hərbi dəstək cəhdləri və həmin cəhdlərdən doğan anti-Azərbaycan maraqlarının görünməsi də bizləri düşündürməyə vadar edir. Hətta vəziyyəti o həddə qədər çatıb ki, regionun əsas oyunçularından olan Rusiya belə, öz "saatını" Azərbaycanla eyni qurşağa qurur və bu amil əslində Ermənistanı daha ağır, çıxılmaz situasiyaya doğru sürükləyir. Bəli, müharibə arzuolunan vəsiyyətdir, lakin müharibəyə təhrik etmək faktoru ortaya çıxarsa, siyasi, hərbi, diplomatik və s. mənalarda qalib olan Azərbaycan öz dövlətçilik, milli maraqlarını qorumaq üçün dərhal hərəkətə keçmək gücündədir.

Məsələ ilə bağlı artıq Rusiyanın tanınmış hərbi və siyasi ekspertləri də realıqdan çıxış edir, Bakının mövqeyinə açıq dəstəklərini nümayiş etdirirlər.

Rusiyanın siyasi elmlər doktoru: "Hər zaman olduğu kimi, Aİ-nin Ermənistanı ayırdığı məbləğin yarısı oğurlanacaq"

Rusiyanın siyasi elmlər doktoru, Rusiya Federasiyasının birinci dərəcəli dövlət müşaviri Tatyana Poloskova YouTube üzərindən yayımlanan "Modern Talking" analitik buraxılışında bir sıra mühüm məqamların təhlilini aparıb. O, xüsusilə, Nikol Paşinyanın bəlli davranışlarının analizini apararaq maraqlı nəticələrə gəlib.

Belə ki, onun sözlərinə görə, Paşinyan ümumiyyətlə və birmənalı olaraq sülh sazişinin imzalanmasında maraqlı deyil. "Paşinyan əsasən indi üç istiqamətli fəaliyyətlə məşğuldur. Onun birinci fəaliyyət istiqaməti dünya üzrə orabura qaçması və müttəfiqlərinə şikayət etməsidir. Məqsəd, erməni lobbisini də bu işə cəlb etmək və maliyyə planında olan maraqlarını həyata keçirməkdir", deyən Tatyana Poloskova buna misal da gətirib: "Axi bildiyimiz kimi, Avropa İttifaqı artıq Ermənistanı bir neçə milyard ayırmağa hazır olduğunu bildirib. Bu məbləğ formal olaraq iqtisadiyyatın artımına, humanitar işlərə yönələcək".

Rusiyalı politoloq buna baxmayaraq, hər zaman olduğu kimi, Ermənistanı bir ənənənin dəyişilmədiyini də deyib. Daha dəqiq desək, Poloskova bu vəsaitlərin talan edilməsinə istisna etməyib. "Hər zaman olduğu kimi, bu məbləğin yarısı oğurlanacaq. Yerdə qalan məbləğ isə silahlanmanın modernləşdirilməsinə yönələcək. İnanmıram ki, Paşinyan və onun hökuməti həmin vəsaitləri əhalinin tələblərinə xərcləsin", RF-nin birinci dərəcəli müşaviri bildirib.

RF-nin dövlət müşaviri: "Ermənilər hələ də Qarabağda nəyin baş verməsini dərinlən anlamırlar"

Digər məsələlərə gəlincə isə Poloskova qeyd edib ki, Paşinyan revançı güclərin, eləcə də xalqın zomiləşmiş hissəsinin - "Böyük və qədim Ermənistan və erməni xalqı" xülyası ilə yaşayan zombiləşmiş insanların qarşısında izahat verməlidir. Amma bu zümərəyə aid olan ermənilər hələ də Qarabağda nəyin baş verməsini dərinlən anlamırlar. "Çünki daha güclü dövlət (Azərbaycan-red.) tarixi ədaləti bərqərar etməklə öz ərazi bütövlüyünü təmin edib. Ona görə də xalqın bu hissəsi ilə də (revanşçılarla) razılaşmaq lazımdır və həmin hissə çoxluq təşkil edir", siyasi elmlər doktoru bildirib.

Onun sözlərinə görə, bu gün Ermənistanın Azərbaycanla heç bir sərhədi yoxdur. Çünki ora hələ ki, demarkasiya olunmayıb. Ona görə də sərhədlərin müəyyən olunması üçün sülh sazişini imzalamaq lazımdır və bunu Azərbaycan təklif edir. "Paşinyan hər vaxt bundan yayınır. O, nəyi gözləyir? O istəyir ki, hansısa yeni proseslərə başlanılsın və bu hadisələr vəsiyyəti ilə Azərbaycanı təxribata cəlb etsin. Bu, xaoslu hərəkətdir. Qarabağın azad olunmasından sonra sülhün tənzimlənməsi üçün Ermənistanın gündə-

mində yeni heç nə yoxdur".

Poloskova: "Mövcud vəziyyətdə Rusiya ilə Azərbaycan arasında ümumi hədəf yarandı - fransızları postmünaqişə situasiyasına buraxmamaq"

"Üçüncü məqam isə aparıcı ölkələrin lobbı qruplarıdır", deyən Poloskova həmin ölkələrin Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsi baxımından heç bir nəticə əldə edə bilmədiklərini bildirib: "Bu ölkələr Qarabağ münaqişəsinin tənzimlənməsində iştirak istəsələr də onlarda heç nə alınmadı - indi isə onlar öz aktivliklərini artırırlar. Mən Fransadan bəhs edə bilmərəm. Mövcud vəziyyətdə Rusiya ilə Azərbaycan arasında ümumi hədəf yarandı - fransızları postmünaqişə situasiyasına buraxmamaq. Fransızların Qafqazda görünmələri Rusiyaya ümumiyyətlə lazım deyil. Rusiya ilə Fransa arasında elə də sadə münasibətlər yoxdur və bu Bakıya da lazım deyil".

RF-nin dövlət müşaviri fransızların uğursuz döyüşçülər olduğunu da xatırladı və maraqlı məqamlara toxunub: "Ermənilərin bi məsələdəki cəhdlərinə gəlincə, fransızların necə döyüşçülər olduğunu hər kəs bilir. Onların döyüşçü adı ilə heç bir əlaqəsi ola bilməz. Situasiya asan deyil. Ona görə də Paşinyan xaoslu hərəkətlər edir ki, Fransaya və digərlərinə (bəlli Qərb ölkələrinə-red.) yarınsın, həmin vəsiyyətlə ilə nə isə qazansın. Paşinyan bu məsələlərə görə sülh sazişinin imzalanması prosesinin əyləcini basır. Ona görə də silahlı təxribatlara əl atır. Belə olan halda, hər iki tərəfin itkiləri olur və Bakının buna səbri çatmaya bilər, hərbi əməliyyatları işə salar. Bax onda Paşinyan bütün dünyaya bağırmağa başlayacaq ki, bəs qoymayın, erməniləri torpaqlarından qovurlar və gəlin onları xilas edin. Bu, heç də yetkin siyasətçinin normal davranışı deyil. Bu, bir yeniyetmə davranışdır. Ən çox yeniyetmələr özlərini belə aparırlar".

Politoloq: "Əgər onlar düşünürlərsə Rusiya onlara görə Bakı ilə hərbi münaqişəyə girecək, onlar çox əbəş yerə buna ümid edirlər"

Tatyana Poloskova öz yaxın proqnozlarına əsaslanaraq qeyd edib ki, əgər Ermənistan yaxın günlərdə sülh sazişini imzalamazsa, onun üçün yaxşı heç nə vəhd etmək olmaz. Eyni zamanda, dəhliz və logistika məsələsi ortaya çıxdanda siyasi geosiyasi və hərbi məsələlər daha çox qabarmağa başlayır. Paşinyan çoxsaylı söz-söhbətlər tapır ki, dəhlizi açmasın. Halbuki, bəya-

Azərbaycanda turizm sektorunun zəifləməsinin SƏBƏBLƏRİ

İQTİSADÇI AÇIQLADI

"Azərbaycana gələn xaricilərin sayının azalması birbaşa pandemiya ilə bağlıdır. Nəzərə alsaq ki, pandemiya səbəbindən Azərbaycan praktik olaraq digər ölkələr kimi uzun müddət quru və hava qüvvələrini dayandırmalı oldu. İstisna olaraq isə yalnız reyslər həyata keçirildi. Hətta bir müddət İstanbul üzərindən belə reyslər olurdu". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında iqtisadçı-ekspert Vüqar Bayramov deyib.

Onun sözlərinə görə, Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahın müəyyənləşdirdiyi qaydalar çərçivəsində Azərbaycana səfər etmək mümkün olub: "Bu baxımdan Azərbaycanın turizm potensialı kifayət qədər böyükdür. Əgər pandemiya olmasaydı, 2020-ci ildə də və 2021-ci ilin yarısında da Azərbaycana gələn turistlərin sayında artım müşahidə olunacaqdı. Təəssüf ki, pandemiya və demək olar ki, bütün ölkələrdə tətbiq olunan sərt karantin tələbləri turizm sektoruna, o cümlədən də Azərbaycana gələn turistlərin sayına birbaşa təsir göstərdi".

Vüqar Bayramov sözlərinə belə davam edib: "Bütövlükdə global olaraq turizm sektorunda azalmalar müşahidə olunur. Pandemiyanın ən çox mənfəi təsir etdiyi sektorlardan biri məhz turizm sektorudur. Amma post-pandemiya dövründə Azərbaycanda yenidən ölkəyə gələn turistlərin sayının artması və turizm sektorunun canlanacağı gözlənilir. Çünki, potensial böyükdür. Xüsusən də, işğaldan azad olmuş ərazilərimizin yenidən qurulması, Azərbaycanda gəlmə turizmin imkanlarını genişləndirəcək və daxili turizm üçün yeni imkanlar yaradacaq. Bu baxımdan pandemiya ölkəyə gələn turistlərin sayının azaldılmasına səbəb olsa belə, post-pandemiya dövründə Azərbaycana daha çox turistlərin gələcəyi planlaşdırılır".

Ayşən Vəli

natı onun özü də imzalayıb. İndi də layihələr ətrafında danışır, Fransanın bu işlərə cəlb olunmasını təklif edir. Ancaq unudur ki, zaman onun xeyrinə işləmir və bu tələbləri zamanında həll etmək lazımdır.

"Burada bir neçə variantlar var. Hesab edə bilmərəm ki, əgər Ermənistan bundan sonra da özünü belə savadsızcasına aparmağa davam edəcəksə, onda yeni ili sizinlə (Azərbaycanla-red.) birlikdə İrəvanda qeyd etməli olacağıq. Çünki bu da

mümkündür. Əgər onlar düşünürlərsə, Rusiya onlara görə Bakı ilə hərbi münaqişəyə girecək, onlar çox əbəş yerə buna ümid edirlər. Rusiya ümumiyyətlə, münaqişələrdə maraqlı deyil, o da ola Azərbaycan və Türkiyə ilə. Ona görə də belə düşünürəm ki, variantlar yaxşıdır və İrəvan bunu əldən verməməlidir", politoloq fikirlərini başa çatdırarkən vurğulayıb.

Rövşən RƏSULOV

Erməni təxribatlarının məqsədi ortaya çıxıb

İkinci Qarabağ müharibəsi Azərbaycan tərəfinin xeyri ilə sonlanan sazişin bağlanması ilə bitsə də, bölgədəki sabitlik bərpa olunmayıb. Rusiya sülhməramlı missiyanı öz üzərinə götürsə də, görünən budur ki, öhdəsindən gələ bilmir. Digər tərəfdən ATƏT-dəki fəaliyyətini artırmağa çalışan Rusiya yeni bəyannamələrdə də, bəzi ziddiyyətlər yaradıb.

Bütün bunlara rəğmən nələisə həll edə biləcəyi fikrini müdafiə edən Vladimir Putin Təhlükəsizlik Şurasının iclasında Azərbaycan - Ermənistan sərhədində baş verənləri də müzakirə edib: Moskvanın Bakı və İrəvan arasında atəşkəsə nail olduğdan dərhal sonra TŞ-nin iclasını keçirməsi Rusiya qoşunlarının Kəlbəcər istiqamətində Zoddan Xəzinəvarə qədər yerləşdirilməsinə hazırlıq getdiyi ehtimalını önə çıxarıb. Bu qərar da bir çox cəhətdən ziddiyyət təşkil etsə də yaxın günlərdə baş tuta bilər.

Bu qərarlar, proseslərin davamını da təxmin etməyə imkan verir. Rus qoşunları bölgəyə yerləşdirildikdən sonra tərəflərin olduqları mövqelərdə qalacağı və sərhədin Kəlbəcər istiqamətində delimitasiya həyata keçiriləcəyi nəzərdə tutula bilər. Daha sonra isə müqavilə ilə rəsmiləşməsi yeni öz sabitliyini qoruması ehtimalı daha da artacaq.

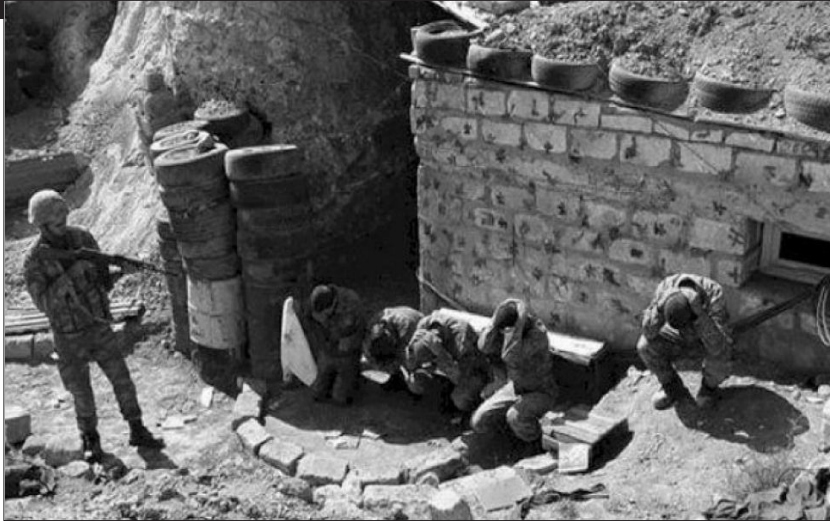
Bütün bunları nəzərə alaraq Təhlükəsizlik Şurasının iclasını keçirən Rusiya tərəfi Paşinyanın təklif etdiyi "Beynəlxalq müşahidəçi

lər" in yeni ABŞ və Fransanın bölgəyə girişinin qarşısını alır. Bu mümkün prosesdən Azərbaycan tərəfinin əldə edəcəyi isə dövlət sərhədlərinin de-fakto və de-yure tanınması olacaqdır. Bu prosesin təşkili isə İrəvanın rəsmi olaraq Qarabağı Azərbaycan ərazisi kimi tanıması deməkdir.

Lakin bütün bu məqamlara rəğmən ağılda qalan suallar var. Rusiyanın sərhəddə qalmaq cəhdləri nədən irəli gəlir? Qeyd edək ki, bu ilin mayında Lavrovun bölgəyə səfəri ilə başlayan, ardınca Qaragöl ətrafında bu

bitib və bundan yalnız yaxın perspektivlər üçün istifadə edə bilər. Belə bir zamanda isə Rusiyanın yürütdüyü siyasət bölgədə öz əhəmiyyətini artırmaqdan ibarətdir.

Moskva görür ki, rəsmi Bakı Qarabağa "status" verməyəcək, Rusiya isə öz növbəsində altına imza atdığı üçtərəfli razılaşmanı icra etməlidir. Rus sülhməramlılarının 5 ildən sonra bölgədə qalması isə sual altındadır. Moskva onu da anlayır ki, geosiyasi dəyi-

gün də davam edən gərginliyin başlanması zamanı qeyd etmişdik ki, Rusiya bölgədə qalmaq üçün uzunmüddətli səbəb axtarır və bunun təşkili üçün əlindən gələn hər bir ehtimalı yoxlayacaq.

Rusiya tərəfinin məqsədi öz önəmini nümayiş etdirmək və bu ərazilərdəki varlığını möhkəmlətməkdir. Moskva anlayır ki, 30 il ərzində bölgədə təsir dairəsi olaraq istifadə etdiyi Qarabağ məsələsi

şiklikdə Azərbaycan güclü olan tərəfdədir və Bakı - Ankara ikilisi ilə toqquşmaq yox, əməkdaşlıqda fayda var. Bu, həm də bölgədəki maraqlarını qorumaq baxımından əhəmiyyətlidir. Belə ki, Rusiya tərəfi qoşunlarını iki ölkənin sərhədində saxlamaqla iki hədəfə nail olur. Bu yolla da Ermənistanın əlindən çıxması riskinin qarşısını alır. Çünki ruslar üçün Ermənistanda qərb yox, kommunikasiyanın bər-

pası, sərhədlərin açılmasından daha sonra Türkiyə faktorunu daha təhlükəlidir. İkinci qazanc isə bölgədə uzunmüddətli təsir sahəsi əldə edir.

Ümumilikdə Rusiya qazanan tərəfdir, amma rəsmi Bakı da manevrləri edir. Məsələn Rusiyanın əli ilə Ermənistan üçün yeni imkanlar açılacaq "beynəlxalq müşahidəçi" planını sıradan çıxarır. Rusiyanın vasitəçiliyi ilə sərhədlərin delimitasiyasını həyata keçirir. Rusiyaya bölgədə uzunmüddətli imkanlar açmaqla zamanı çatanda Qarabağdan

Azərbaycanın sərhədləri daxilindən çıxmasına zəmin yaradır.

Bu yolla da Azərbaycan tərəfi gərginliyi Azərbaycan daxilindən Ermənistan tərəfinə köçürür. Belə görünür ki, Prezident İlham Əliyevlə Vladimir Putin anlaşıb. İlham Əliyevin Xankəndi, Xocalı və Xocavənd məsələsini rəsmi şəkildə bitirən fərmanı imzaladıqdan sonra Moskvaya getməsi və ardınca baş verənlər də bu ehtimalı daha gücləndirir. Bakı Moskvaya tam güvən-

məyin də yanlış olduğunu bilir və Türkiyə faktorunun oyuna daxil edilməsi həm Qarabağda, həm də sərhəddə mümkün risklərə qarşı hesablanıb. Beləliklə bütün bu hesablanmış addımlarla erməni tərəfinin təxribatlarının tamamilə dayanandırılması gözlənilir. Bütün bu faktlar və gedişatlara görə, demək olar ki, ermənilərin təxribatı tamamilə Rusiya sifarişindən ibarətdir. Bu sifariş qarşılığında ermənilərə nə vəd olunduğunu isə zaman göstərəcək. Çünki ordusunu demək olar ki, itirmiş bir dövlətin bu cür hərbi münəqişələrə can atmasına başqa ad vermək olmaz.

Digər bir ehtimal isə ermənilərin ATƏT-in digər üzvlərini bölgəyə cəlb etmək istəyi ola bilər. Bu ehtimal daha mümkünsüz görünür belə ki, Rusiyanın bu mövzuda mövqeyi sərtir. Başqa bir tərəfdən isə Azərbaycan da bölgədə başqa bir siyasi təsir istəmir. Bütün bunlara nəzərən demək olar ki, Azərbaycan həmişəki kimi uzaqgörən və ölçülmüş gedişatla bu siyasət oyunundan da qalib çıxacaqdır.

Zərdüş Quluzadə

Vaxtilə Qafqaza səyahət edən alman səyyahı Alferd Kerte erməni ilə iş görərkən heç bir səndəşmə aparmağın əhəmiyyəti olmadığını, sizin, sadəcə olaraq, şəxsi rəst gəldiyinizi deməkdə necə də haqlıyıq.

Doğrudanmı, bəyanatda "dəhliz" ifadəsi yoxdur?

edib. Nikolun fikrincə, Ermənistanın Azərbaycan ərazisindən keçməklə Rusiya, Orta Asiya və İranla əlaqəsi olduğu kimi, Azərbaycanın da Ermənistan üzərindən keçərək Naxçıvan, Gürcüstan və İranla əlaqə qurmalıdır.

Bu proqramı həyata keçirmək üçün sərhədlərdə gömrük keçid məntəqələri yaradılmasının vacib-

Əslində, alman səyyah elə də yeni bir kəşf etməmişdi. Çünki elə ona qədər də dünyadakı əksər millət nümayəndələri ermənilərin "...bir ayağı qaçmaqda olan, yersiz hay-küy salan, vəfasız, riyakar, sö-yüşcül, qəlbiqara, ağasına düş-

mənçilik sərgiləyən" in biri olduğu barədə az-çox məlumatlıydılar.

...Budur erməni xalqının tipik nümayəndəsi olan Nikol Paşinyan bu gün nəqliyyat dəhlizləri ilə bağlı məsələləri Azərbaycanla müzakirə etməyəcəyini, lakin regional nəq-

liyyat əlaqələrinin blokdan çıxarılmasının tərəfdarı olduğunu bildirib.

Nikolun dediyinə görə, "Üçtərəfli bəyanatlarda "dəhliz" ifadəsi yoxdur. Guya Ermənistan dəhlizlərinin məntiqi ilə bağlı heç bir məsə-

ləni müzakirə etməyib və etməyəcək də...

Amma buna baxmayaraq, baş nazir vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyan ərazidəki bütün regional nəqliyyat əlaqələrinin açıq olmasının tərəfdarı olduğunu da etiraf

liyini deyən Paşinyan bu məntəqələrin beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhəd keçid qaydaları ilə həyata keçirilməsinin də vacibliyini bildirib.

Ağasəf Babayev

Ermənistanın Azərbaycanla sərhəd bölgəsində təxribatlar törətməsi, ötən ilin noyabrında bağlanan üçtərəfli Bəyanatda qeyd olunan atəşkəsi pozması o deməkdir ki, bu millət qulaqburmasından dərs alan deyil. Başqa sözlə, onlar babaları Andranik kimi qulaqları birdəfəlik kəsilməyə rahatlıq tapmayacaqlar. Bir səbəb də işğalçı ölkənin özünün milli maraqlarına, beynəlxalq hüquqa əsaslanan daxili və xarici siyasətinin başqaları tərəfindən idarə olunmasıdır. Tərix boyu imperiyaların qırman-cı kimi əmrə itaət etməyənlərin başında "Demokl qılıncı" kimi bəla olan erməni satqınlığından indi bir çox dövlətlər yararlanırlar.

mənistanın ilk prezidenti Levon Ter Petrosyan ölkədə baş verən qarşıdurmalardan narahatlığını bildirərək qeyd edir ki, bir dövlət kimi Ermənistanın üzleşdiyi siyasi-iqtisadi problemlərinin əsası 18 il bundan əvvəl, Robert Koçaryan və Serj Sarkisyan tərəfindən for-

Belə ki, yala göz dikən, kim da-
ha çox yem versə onun ətrafında
fırlanan köpək kimi sahibini tez-tez
dəyişən ermənilər tam bir məsləyə
xidmət edən zümrə kimi tanınırlar.
Azərbaycan torpaqlarının işğalı
üçün Ermənistana imkan yaradan-
lar, sonrakı illərdə ikili standartlar-
dan istifadə edərək daşnaklara
"soyqırımı məruz qalmış məzlum
xalq kimi" dəstək verənlər yenə də
də əmliyasındadırlar. Zəngin təbii
sərvətlərə, yol -nəqliyyat strukturu
baxımından əlverişli mövqeyə malik
Cənubi Qafqaz uğrunda mübarizə
aparan superlər yenə də ermənilər-
dən istifadə edərək regionda sabit-
liyin pozulması üçün dəst-xətlərini
göstərirlər.

İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatması, Azərbaycanın işğalçı üzərində Qələbəsindən sonra Ermənistanın məğlubiyyətə uğraması maraqlı dövlətlərin Cənubi Qafqazla bağlı planlarını alt-üst etdi. Qalib Azərbaycanın regionda yaratdığı yeni reallıqlarla barışmaq istəməyən beynəlxalq güclər maraqlarını həyata keçirmək üçün çirkin planlar hazırlayırlar. İllərdən bəri Ermənistanı erköyünləndirənlər, saxta vədlərlə şübhələndirənlər, ermənilərdən vasitə kimi istifadə edənlər, "canıyanarlığın" işə yaramadığını hiss edən spər güclər Azərbaycanla Ermənistan sərhədində atəşkəsin pozulması ilə bölgədəki sabitliyi pozmağa çalışırlar. Son günlərdə Kəlbəcərdə, Naxçıvanda aramsız olaraq pozulan atəşkəsin bir səbəbi də Ermənistanda artıq parçalanan siyasi qüvvələr arasındakı qarşıdurmaların güclənməsi, yerlilərlə Qarabağ erməniləri arasında yaranan ikitərəflikdir.

Nisbətən ağılı başında olan, hadisələri ayıq başla təhlil edən bəzi erməni ekspertləri yaranan vəziyyəti Ermənistan üçün fəlakət adlandıra-raq işğalçının üzleşdiyi aqibətlə razılaşmaqdan başqa yolu olmadığını etiraf edirlər. Dövlət quruculuğu strategiyası düzgün seçilməyən Er-

maləşmiş xunta rejimi tərəfindən qoyulmuşdur. Ermənistanda bu ilin iyun ayında keçirilən parlament seçkilərində bu korrupsioner cütlüyün fəallaşmasının səbəbi də işğalçıni dəstəkləyən əvvəlki qüvvələrin bölgədə sabitliyin pozulmasına yönələn məkrli niyyətlərinin təkrarlanmasıdır. Ermənistandakı bu vəziyyəti dəfərlərlə beynəlxalq səviyyələrdə səsləndirən Prezident İlham Əliyevin "Sarkisyan rejiminə, onun əməllərinə dəstək verən, göz yuman beynəlxalq təşkilatlar əgər öz günahını yumaq istəyirlərsə, qoy, etiraf etsinlər ki, onlar iyirmi il ərzində cinayətkarlarla əlbir olublar və beləliklə, bu cinayətlərdə onların da əli, onların da payı var. Mən dəfərlərlə demişəm ki, Ermənistanı kriminal rejim idarə edir. İndi bunu erməni xalqı deyir. Onların keçmiş rəhbərləri cinayətkardır, bəxş olunub. Onların qəhrəmanları qorxaqdır, onların generalları oğrudur. Bax, budur, Ermənistanın indiki vəziyyəti!" sözləri erməni xalqını ayıltı. Amma gənərlərdən qaynaqlanan şatqınlıq mərzəi baş nəzir Nikol Paşinyanın hakimiyyətə gəlməsindən sonra da davam etdi. Çünki bu dövlətin varlığı, müdafiə sistemi, sərhədlərinin qorunması belə xarici ölkələrdən gələn ianələr, xəyanətləri qarşılığında aldıqları dilənçi payı hesabına təmin edilir.

Bu həqiqəti İkinci Qarabağ müharibəsi də təsdiqlədi. Havadarlarının hədiyyə etdiyi vaxtı ötmüş, yarsız hərbi texnika ilə qüdrətli ordu formalaşdırdıqlarını zənn edən Ermənistan rəhbərlərinin bu mifinin 44 gündə darmadağın edilməsi işğalçıni dəstəkləyənləri də məyus etdi. Azərbaycanın azad olunmuş ərazilərdə olan qonaqlar, xarici jurnalistlər XXI əsrdə törədiən bu vəhşiliyin bənzərini heç bir yerdə görmədiklərini etiraf edirlər. 30 ilə Azərbaycan torpaqlarında törətdikləri barbarlıqdan yorulmayan işğalçılar atəşkəsi pozmaqla, "yeni müharibənin başlanmasını" çağırışlarını

Makronların təhrikləri Ermənistanın sonunu yaxınlaşdırır

Ermənilər unutmamalıdırlar ki, yadların verdikləri qoğal heç də həmişə şirin olmur

səsləndirməklə dağdırcılıq missiyalarını davam etdirmək niyyətindədirlər. Bu "niyyətlərin" katalizatoru isə Fransa və onun kimi Cənubi Qafqaza göz dikənlərdir. Fransada prezident seçildiyi gündən sələflərinin erməni tərəfdaşlığını daha qatı şəkildə davam etdirən Emmanuel Makron seçkiqabağı təbliğat kampaniyasında 24 aprel tarixinin təqvimdə "erməni soyqırımı" kimi yazılacağı vədini vermişdi. Bu ölkədə "erməni soyqırımı"nı tanımayanlar haqqında cərimələrin, hətta azadlıqdan məhrumetmə cəzasının tətbiqi kimi konstitusion qanunlardan kənar olan insan hüquqlarının pozulması halları da gündəmə gəlmişdi.

Görünür, Makron erməniləri heç tanımır. Onları öz maraqları naminə "sevir." Fransız yazıçısı Aleksandr Dümanın (Ata) "Ermənilər fikirlərini, niyyət və duyğularını gizli saxlayan, hiyləgər, kələkbazdırlar. Dünən onlara həyan olan, yardım edən insanlara bəd ayaqda köməklik göstərməz, nankorluq edirlər" söylərindən də xəbərsizdir". Fransız alimi

De Ban isə bu topluma daha yaxından bələd olub və təəssüratını bu sözlərlə ifadə edib: "Erməni xalqının qəhrəmanlığı barədə bir şey eşidən olubmu? Onların azadlıq mübarizləri olduğu harada yazılıb? Heç yerdə! Çünki ermənilərin "qəhrəmanları" həmişə öz xalqının xilaskarından çox, cəlladı olub..."

Bu gün Ermənistanda yaranan vəziyyət də göstərir ki, işğalçı ölkədə hakimiyyətə gələnlər xalqlarını məhvə aparır.

Makronun təhrikçiliyə vadar edən sözləri, qiyabi yolla Ermənistan da tez-tez "peyda" olması qarşıdan gələn seçkilərdə daha çox səs toplamağa hesablanıb. Özünü hələ də Minsk qrupuna daxil olan dövlətin başçısı zənn edən Makronun "Dağılıq Qarabağ münafiqəsi bitməyib", "statusun bərpası" ilə bağlı əsassız sözləri də ermənilərin etimadını qazanmaq naminə edilən jestlərdir. Fransadan Cənubi Qafqaza yönələn erməni havadarlığının nəyə hesablandığını uzaqgörən siyasəti ilə qiymətləndirən Prezident İlham Əliyevin bu sözləri makronla-

rın
canfəşanlığını ifşa edir: "Ona görə
yoxdur bu və əgər kimsə, yenə
yirəm, status vermək istəyir, Ameri-
kada bir milyona yaxın erməni ya-
şayır, Fransada 500 mindən çox er-
məni yaşayır, Marsel şəhərində 100
mindən çox erməni yaşayır və onun
həndəvərində. Niyə orada status
verilmir? Bəs niyə Azərbaycanda
bu status verilməlidir? Bunun hansı
hüquqi, siyasi, tarixi əsasları var?
Yoxdur! Ermənilər orada daha əvvəl
yaşamağa başlayıblar, nəinki bizim
ərazimizdə Ona görə status mə-
sələsi, bax, bu qiymətə layiq olmalı-
dır. Olmasa, başqa yerdə beş dəne
Dağlıq Qarabağ yaratsınlar, mən
etiraz etmirəm. Mən onu tanıyaca-
ğam. Amma Azərbaycanda yox." Həqiqət budur ki, makronların təhri-
ki ilə atəşkəsi pozub, təxribatlar tö-
rədən Ermənistanın aqibəti İkinci
Qarabağ müharibəsində üzleşdiyi
məğlubiyyətdən də acınacaqlı ola-
caq.

Xuraman İsmayılqızı

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Sergey Markov: “Ermənistan 9 Noyabr sülh müqaviləsini yenidən formalaşdırmaq istəyir”

Ermənistan və Azərbaycan sərhədində yenidən hərbi toqquşmalar baş verir. Dünya siyasi ictimaiyyəti Ermənistan-Azərbaycan sərhədində vəziyyətin kəskinləşməsindən narahatlığını dilə gətirir, bunun müharibədən sonrakı sülhə zərər verdiyini deyirlər. Ermənistan sərhədində gərgin vəziyyət yaradır. Sülh müqaviləsinin yenidən formalaşdırılmasına dair danışıqlara başlamaq üçün səbəb kimi münaqişənin kəskinləşməsindən faydalanan məhz İrəvandır. Siyasi Tədqiqatlar İnstitutunun baş direktoru Sergey Markov bu barədə “Moskva-Baku” portalına verdiyi müsahibəsində bildirib. Müsahibəni oxucularımıza təqdim edirik.

- Ermənistan-Azərbaycan sərhədində münaqişənin kəskinləşməsindən hansı tərəf faydalanır?

- Ermənistan üçün əlbəttə ki, bu, faydalıdır. Fakt budur ki, İrəvan bir növ münaqişə məkanı yaratmaq istədi. İndi bu məkan Ermənistan-Azərbaycan sərhədidir. Üstəlik, indi Azərbaycanın bu ərazilərinə dördə bir əsr ərzində Ermənistan tərəfindən nəzarət edildiyindən, bu yerdə indiyədək mövcud olmayan demarkasiya və delimitasiya işləri

aparılır. İrəvan da bu hərbi münaqişələrdən münaqişənin bitmədiyini və müdaxilənin tələb olunduğunu göstərmək üçün istifadə edir. Demək istəyir ki, yenə də danışıqlara başlamaq lazımdır, ancaq bir sülh müqaviləsi ilə deyil, Azərbaycanla əldə edilmiş 9-10 noyabr 2020-ci il tarixli sülh müqaviləsinin yenidən formalaşdırılması barədə. Bu, İrəvanın mövqeyidir. Ancaq düşünürəm ki, bu hiyləgər bir plan deyil, burada emosional komponentin böyük bir payı var. Erməni icması 2-ci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyətdən tamamilə şokdadır və bununla barışa bilmir. Və buna görə də qarşıdurma yaradan radikal qruplar var, amma yenə də deyirəm ki, bu, hansısa hiyləgər plan görə deyil, daha çox emosional səbəbə görədir.

- Paşinyan Rusiya sərhədçilərinin və KMTT müşahidəçilərinin Ermənistan və Azərbaycan sərhədinə yerləşdirilməsi ilə bağlı təklif irəli sürdü. Hansı reaksiyanı və kimdən gözləyirdi?

- Putindən bir reaksiya gözləyirdi. Ancaq indi bu mümkün deyil, çünki sərhəd demarkasiya və delimitasiyadan keçməyib. Bu mərhə-

ləni keçdikdən sonra bu təklifin müzakirəsi mümkün olacaq.

- Sərhəddə gərginləşmələrlə əlaqədar olaraq Ermənistanla Azərbaycan arasındakı münaqişəyə başqa ölkələr də cəlb edilə bilərmi?

- Bu qarşıdurmada Fransa şübhəsiz ki, Ermənistan tərəfində mövqe tutur. Prezident Makronun Ermənistanı dəstəkləmək üçün çox güclü bir istəyi var. Ancaq Fransa ilə bağlı məsələdə əsas problem heç bir təsirli metod tapa bilməmələridir. Dəqiq nə edə bilərlər? Qoşun göndərsin? Amma bu, Rusiyadan son dərəcə mənfi reaksiyaya səbəb olacaq. Başqa bir konfrensiya yığılsın? Ancaq hamısı konkret olaraq günü çağırışını tələb edəcək. Bu da işləmir. Yalnız o variant qalır ki, oraya hansısa xarici görmə cihazları göndərsinlər. Bu kimi bir şey. Fransanın bu münaqişədə daha aktiv olmaq və Ermənistan tərəfində olmaq üçün böyük bir istəyi var. Lakin Fransa öz fəaliyyəti üçün konkret siyasi formatlar tapa bilmir.

- Ermənistan yenidən Azərbaycan tərəfindən artıq bağlanmış məsələ- “Dağlıq Qarabağın

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "Ermənistan-Azərbaycan, ərazilərin işğaldan azad olunması haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

statusu” ilə bağlı məsələ qaldırır. O nəyə ümid edir?

- Hansısa bir formada status olacağına ümid edirlər. Və mövcud vəziyyəti birləşdirəcək bir status olacağına ümid edirlər. Fakt budur ki, Azərbaycan rəhbərliyi heç bir xüsusi status olmayacağını açıq şəkildə bildirdi. Ancaq bir bölgənin statusu da bir statusdur. Və artıq bu ərazi başqa bir dövlət tərəfindən idarə olunur deməkdir. İndiki statusun danışıqlar prosesində dondurulacağına ümid edirlər. 10 ildən çox əvvəl Rusiyanın təşəbbüsü ilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı Kazan düsturunda yazıldığı kimi. Hansı ki, hər şey açıq və aydın şəkildə yazılmışdı. Yeddi rayon transfer edildikdən sonra vəziyyəti dondurulur. Lakin

Ermənistan 7 rayonun da digər ərazilərdə olduğu kimi statusunun dondurulmasını istəyirdi- sonra onların qaytarılması müqabilində Qarabağın müstəqilliyinin tanınması üçün. Ancaq heç bir şey olmadı, əksinə, bir müharibə oldu. İndi onlar da mövcud status-kvonu dondurmaq istəyirlər. Amma düşünürəm ki, Rusiya bu layihəni dəstəkləməyəcək və Azərbaycan qəti şəkildə bunun əleyhinə olacaq. Və bu, bir müddət sonra yeni bir müharibə ilə nəticələne bilər. Ancaq indi yeni bir müharibə tamamilə lazımsızdır. Ermənistanın status-kvonu dondurmaq və irəliləməmək istəyi onsuz da Ermənistanı bir dəfə iflasa uğradıb və yenidən uğursuz olacaq bir istək olacaq.

Tərcümə - Elçin Bayramlı

“Ermənistan burada alətdir, icraçdır”

O cəmiyyətin, o dövlətin rəhbərliyində ki, təcavüzkar siyasət, qonşularla dinc qonşuluq siyasəti yox, əksinə, ədavət aparan rəhbərlik varsa, onlar üçün belə acı məğlubiyyəti qəbul etmək çox çətindir və əslində, onlar belə realılıqla, belə bir həqiqətlə barışmamağa çalışırlar. Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında politoloq Sahil İsgəndərov söyləyib.

Politoloqun sözlərinə görə, sözsüz ki, bu, ilk növbədə Ermənistan siyasi istəblişməsinin son 30 ildə yalnız və yalnız xarici düşmən kontekstində digər qonşularla düşmənçilik, ədavət siyasəti aparmasının daxili auditoriyada gözündə əsaslandırmaq üçündür.

“Əgər 30 ildir onlar buna müvəssər olurdularsa, axı indi artıq Ermənistan cəmiyyətinə Ermənistan rəhbərliyi hansı dırnaqarası müsbət bir nəticəni, yaxud müsbət siyasət nəticəsini göstərə bilər ki, əgər ərazi iddiaları, ərazi işğalı məsələsi də konkret olaraq Azərbaycan tərəfindən həll olunub və Ermənistanın bu siyasətinə son qoyulub? Bu, məsələnin bir tərəfidir. Məsələnin digər tərəfi ondan ibarətdir ki, Rusiyanın əsas moderatorluğu altında konkret olaraq artıq Ermənistan tərəfinə çox ciddi təzyiq göstərilir ki, Azərbaycanla Ermənistan arasında “Böyük Sülh Sazişi” imzalsın. Sözsüz ki, “Böyük Sülh Sazişi”nə gedən, aparan yol sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasından keçir. Əgər sərhədlərin delimitasiyası, demarkasiyası öz əksini tapmırsa, sülh sazişindən söhbət gedə bilməz və Ermənistanın baş naziri Paşinyanın, belə deyək, qulağından tutulub Moskvaya çağırılması, Azərbaycan Prezidentinin təxminən bundan bir qədər sonra Moskvaya dəvət olunması kontekstində mən düşün-

nürəm ki, burada əsas məqam odur ki, Kreml hər iki tərəfə “Böyük Sülh Sazişi”nin prinsiplərini, müddəalarını artıq razılaşdırır. Sözsüz ki, burada da əsas məqamlardan biri odur ki, bu, Rusiyanın maraqlarına da birbaşa aiddir. Çünki sülh sazişində dövlətlərin bir-birini beynəlxalq sərhədlər çərçivəsində tanıması yoxdursa, o sülh sazişinin qiyməti olmayacaq, sülh sazişi yarımçıq olacaq. Azərbaycan tərəfinin konkret olaraq Ermənistan qarşısında tələbi və Rusiyaya da təklifi ondan ibarətdir ki, bu sülh sazişində mütləq bir-birlərinin sərhədlərini tanımaq müddəası öz əksini tapsın. Yəni, Ermənistan nəhayət ki, belə bir müddəanın altına imza qoysun. Ermənistan məhz bu məsələni əngəlləmək və bunu pozmaq üçün bu təxribatları törədir ki, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası xeyli uzansın. Oradan da sülh sazişi məsələsi uzansın.

Üçüncü əsas məqam da ondan ibarətdir ki, nəinki indi, nəinki 30 il müddətində, 100 il bundan sonrakı müddətdə belə biz, ilk növbədə, belə məsələlərdə günahı Ermənistanda daha çox onun havadarlarında axtarmalıyıq. Özü də xarici havadarlarında. Əslində, Ermənistanı həmişə belə siyasətə təhrik edən həmin havadarlar, xarici qüvvələr olub. Regionda reosiyası marağı olan qüvvələr 300 ildir ki, Ermənistanı, erməni kartını bir çirkin alət kimi istifadə edirlər. Bu günün özündə də biz bunun şahidiyik.

Ermənistan acı məğlubiyyətə düşər olub. Heç bir hərbi, iqtisadi, siyasi potensialı olmayan bir dövlət nədən yenə də vəziyyəti gərginləşdirməyə, regionda xaos yaratmağa çalışır? Bu, təkə Ermənistanın işi deyil, Ermənistan burada alətdir, icraçdır. Ermənistanı burada alət kimi planlı şəkildə istifadə

edən qüvvələr var və bu, həmin qüvvələrin işidir, indi yaranmış geosiyasi realılıqda oyundan kənarda qalmış qüvvələrin işidir. Onlar hər nə yolla olursun yenidən bu erməni çirkin aləti vasitəsi ilə regiona qayıdıb və burada artıq indi 3+3 formatının əsas aktorları olan Azərbaycan, Türkiyə və Rusiya ilə qarşıdurma yaratmağa çalışırlar, bax məsələ bundadır. Onların geosiyasi maraqları bu ziddiyyətlərin kökünə son qoymağa imkan vermir. Əsas məsələ budur. Ona görə əsas məsələ Ermənistanı quduz köpek kimi bütün sərhəd dövlətlərə kısırdanlardadır. Bu, həmin dövlətlərin, özü də Ermənistandakı revanşist qüvvələrlə maraqları daban-dabana, birə-bir üst-üstə düşən qüvvələrin oyunlarıdır. Bax, Ermənistan buna görə cürətlənib.

Biz bilirik ki, Ermənistana Rusiyanın siyasi rəhbərliyi havadarlıq edib. Xüsusilə də ötən əsrin 90-cı illərində və həmin qərpbərəst Rusiya rəhbərliyi oyunları aparır və Azərbaycanın, Türkiyənin mənafeələrinə zidd siyasət aparır. İndi şübhələr olsun ki, Rusiyanın siyasi rəhbərliyi bunun özünün Rusiyanın geosiyasi maraqlarına, yeni Ermənistanın nə dərəcədə ziyan vurduğunu fərqişdir və Azərbaycan, Türkiyə ilə Rusiya əl-ələ verib artıq yeni bir geosiyasi realılıq yaradıb. Ermənistan bu cür təxribatlarla həm də Rusiyaya buynuz göstərir. Hətta Rusiyanın özündə də ifrat ermənipərəst qüvvələr özləri də bu oyunlarda iştirak edirlər”, deyə politoloq Sahil İsgəndərov bildirib.

İnam Hacıyev

“Paşinyan həyasızlıq nümayiş etdirir”

“Son zamanlar Ermənistan hökuməti sərhəd bölgələrində və yaxud açıqlamalarında təxribatla məşğuldurlar. Sərhəd bölgələrində atəşkəsi pozmaqla təxribat yaradaraq hay-küy salıb Azərbaycanı ittiham edir bizi aqressiyada günahlandırırlar”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Qaçqınların və Məcburi köçkünlərin işi üzrə Dövlət Komitəsi yanında ictimai Şuranın sədri Anar Xəlilov deyib.

A.Xəlilov təəssüf hissi ilə bildirdi ki, bəzi Qərb dövlətləri 30 il Azərbaycanın ərazilərinin işğal altında saxlanılmasına susduqları halda indi ermənipərəst mövqe nümayiş etdirirlər: “Bundan ruhlanan Ermənistanın siyasi hakimiyyətində təmsil olunan şəxslər isə sərşəm bəyanatlar verməklə məşğuldurlar. Ermənistanın Baş naziri səlahiyyətlərini icra edən Paşinyan isə daha uzağa gedərək açıq-aşkar həyasızlıq nümayiş etdirərək Nazirlər Kabinetinin iclasında bəyan edib ki, 10 noyabr aktında Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə bağlı bənd yoxdur. Heç bir dəhlizdən söhbət gedə bilməz və dəhliz açılmayacaq. Ancaq 10 noyabr aktında açıq şəkildə yazılıb ki, Ermənistan bütün nəqliyyat və kommunikasiya yollarını açmalıdır. Bu yollar isə Naxçıvanı Zəngəzur ərazisindən Azərbaycana birləşdirir. Başqa bir dəhliz coğrafi mövqe baxımından yoxdur. Paşinyanın bu bəyanatı 10 noyabr Aktı ilə razılaşmanın tələblərinin pozulması deməkdir. Azərbaycanın bundan sonra atacağı addımların bütün məsuliyyəti Paşinyanın üzərinə düşəcəkdir. Ümumiyyətlə, hesab edirəm ki, 44 günlük müharibə zamanı ermənilərin başına dəyən “Dəmir yumruq” zərbəsi bunları ağıllandırmayıb. Ermənilər öz səfeh iddialarından əl çəkmək fikrində deyillər. Paşinyanın bu axmaq bəyanatından sonra hesab edirəm ki, Azərbaycan da Laçın dəhlizini bağlamalı və akta uyğun olaraq Laçın şəhərinə nəzarəti tam ələ keçirməlidir. Ermənilər anlamalıdır ki, Azərbaycan humanistlik edərək 10 noyabrda atəşkəsə gedərək ermənilərə düşünməyə vaxt verdi. Əgər bunlar düşünmək qabiliyyətinə malik deyillərsə növbəti dəmir yumruq almaları qaçılmaz olacaq”.

Gülyana

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

31 iyul

SƏS

Son səhifə

Protein qəbulu müəyyən olunmuş miqdarı aşanda qida zəhərlənmələri kimi təhlükə yarada bilər

Protein əzələ kütləsinin inkişafı və böyüməsi üçün vacib qida əlavəsidir. Onun tərkibində karbon, hidrogen, oksigen və kükürd kimi təbii birləşmələr var. Həmin qida vasitəsi orqanizmdəki enerjini təmin edir, hüceyrələrə və bədəndəki əzələlərə təsir göstərir.

Həkim-diyetoloq Ləman Süleymanovanın AZƏRTAC-a verdiyi məlumata görə, proteinin miqdarı hər orqanizmə görə fərqlidir. Protein normada qəbul edilməlidir ki, əks təsirləri olmasın: "Ümumi standartlara uyğun götürsək, hər kiloqram bədən çəkisinə görə 1-1,5 qram zülal qəbul etmək lazımdır. Ancaq bəzən idmançılar, fiziki işlə məşğul olanlar, ağır işdə çalışanlar hər kiloqram bədən çəkisinə görə 2 qram zülal qəbul edə bilərlər. Bu halda onlar artıq orqanizmin faydalı zülal miqdarını təmin etmiş olurlar".

Bəzi idmançılar təbii deyil, süni, yeni toz halında olan proteinlərdən istifadə edirlər. Mütəxəssislər belə qidaların mənfi təsiri olmadığını deyirlər. Hətta mədə əməliyyatı olanlara və yaxşı qidalanmayanlara protein tozunu məsləhət görürlər. Ancaq söhbət tam keyfiyyətli və sertifikatlı qida əlavələrindən gedir. Mütəxəssis deyib: "Bu zaman çox diqqətli olmaq lazımdır, çünki onların əksər hissəsinin tərkibində soya tərkibli genə dəyişdirilmiş zülallardan istifadə olunur və onlar orqanizmdə demək olar ki, mənimsənilmir. Müəyyən olunmuş miqdarı aşanda qida zəhərlənmələri kimi təhlükələrə səbəb ola bilər. Eyni zamanda, qidalarla da zülal miqdarının çox qəbul olunması sağlamlıq üçün zərərli ola bilər".

Doğrudur, qəbul edilən proteinlə lazımi maddələri əldə etmək mümkündür, lakin unutmamaq olmur ki, arzu edilən bədən quruluşuna sahib olmaq düzgün qidalanmadan və məşqin keyfiyyətindən də asılıdır.

Tokio-2020: Azərbaycanca ilk medalı qadın idmançımız qazandırdı!

Azərbaycan Tokio-2020 Yay Olimpiya Oyunlarında ilk medalını qazandı. SİA-nın məlumatına görə, buna 78 kq-dan yuxarı çəki dərəcə-

sindəki qadın cüdoçu İrina Kindzerska nail olub. 30 yaşlı idmançı çinli Şiyan Xunu ipponla məğlubiyyətə uğradaraq, bürünc medala yiyələnib.

Qeyd edək ki, bu, həm də To-

kio-2020-də Azərbaycanın cüdo növündə yeganə olimpiya medalı olub. Komandanın 9 üzvündən daha əvvəl ən yüksək nəticəni bayraqdar Rüstəm Orucov (73 kq) 5-ci yeri tutmaqla əldə edib.

Məşhur modeldən ağılları alan pozalar

"Survivor" yarışması ilə öz adını kütləyə tanıdan Miss Türkiyə 2013-ün üçüncüsü ola Ezgi Avcı, bikini ilə çəkdiyi çimərlik pozalarını "Instagram"da paylaşmış. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, Bodrumda tətildə olan Miss Türkiyə 2013-ün üçüncüsü Avcıya, bikinili çəkilişləri üçün təriflər yağmış. Modelin şəkillərinə qısa zamanda minlərlə bəyənmə gəlmiş. Yeni imicini nümayiş etdirən Avcı izləyicilərindən birinə formada qalmasının sirrini belə açıqlayıb: "Gündə 10 min addım atıram. Dietama diqqət yetirərkən, zaman-zaman kiçik qaçışlar edirəm". Ezgi Avcı, daha sonra paylaşdığı pizzalı fotosəkilli ilə qaçış deyəndə bunu nəzərdə tuturam deyib.

Avcı bir əvvəlki açıqlamasında bunları deyib: "Pandemiya əlbəttə ki, çətindir. Özümü və ailəmi təhlükədən uzaqlaşdırmaq üçün evdən kənarda vaxt keçirmirəm. Yalnız mənim kimi dostlarımla görüşürəm. Məşqlərimi və gəzintilərimi isə

heç vaxt kəsmirəm".

Ezgi Avcı, üç ildir birlikdə olduğu Monteneqro basketbolçusu Nemanja Drusirik ilə 2020-ci ilin iyun ayında evlənib. Xatırladaq ki, cütlük uzun müddətdir ki, ətrafda deyil. İndi isə Avcı, həyat yoldaşı ilə bütün paylaşımalarını sosial mediadan silib və tətildə gedib. Bu isə ağıllarda çaşqınlıq yaradıb.

Turqay Musayev

Bu tip xəstələr virusdan daha tez ölür

"Jama Psychiatry" jurnalında nəşr olunan Marsel Universitetinin bir qrup tədqiqatçısının araşdırması ruhi xəstələrin Covid-19-a yoluxması haqqında faktları üzə çıxarıb. SİA xarici mətbuata istinadən xəbər verir ki, araşdırma nəticəsində məlum olub ki, şizofreniya və bipolar pozğunluğu olan ağır ruhi xəstələr Covid-19 üçün xüsusi risk altındadır. Psixi pozğunluğu olmayan xəstələrə nisbətən virusdan ölmə ehtimalı bu xəstələrdən üç dəfə daha çoxdur. Tədqiqatçılar, ruhi sağlamlığı pozulmuş insanlarda xəstəliklərin qarşısının alınması, vaksinasiyası və müalicə prosesi kimi məsələlərə daha çox üstünlük verilməsinin vacibliyini vurğulayıb. Alimlər bipolar və ya şizofreniya kimi ağır zehni xəstəlikləri olan insanların immun sistemindəki fərqlər Covid-19 riskinin onlar üçün daha yüksək olduğunu izah edə bilər deyər qeyd edir. Gələcək araşdırmalarda ümumi olaraq yox, ayrı-ayrı ruhi xəstəliklə virus arasındakı əlaqənin araşdırılması planlaşdırılır.

Turqay Musayev

"Twitter" baş ofisini bağladı?

Amerikanın "Twitter" şirkəti koronavirusun delta ştamminin yayılması səbəbindən San-Fransiskodakı mənzil-qərargahını və Nyu-Yorkdakı ofislərini müvəqqəti bağlayır. Bu barədə "Forbes" sosial şəbəkə nümayəndəsinə istinadən xəbər yayıb.

Məlumatla görə, iki həftə əvvəl "Twitter" əməkdaşlarına məsafəli iş rejimindən çıxmağa və ofislərə gəlməyə icazə verib. Qərargah və ofislərin bağlanması əlavə olaraq, şirkət yeni ofis açılışlarını da dayandırır.

Daha əvvəl, ABŞ -in bəzi qurumlarında, o cümlədən Nümayəndələr Palatasında və Daxili Təhlükəsizlik Departamentində koronavirusun delta ştamminin yayılması fonunda maska taxmanın yenidən məcburi olacağı bildirilib. Amerika şirkəti "Twitter Inc." 2006-cı ildə qurulub. Şirkət qısa mesaj mübadiləsi üçün sosial şəbəkədir. Baş ofisi Kaliforniya ştatının San-Fransisko şəhərində yerləşir.

Baş redaktor:

Bəhruz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

Şəhadətnamə: № 022492

http://www.ses-news.az

http://www.sesqazeti.az

E-mail: ses@sia.az

Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet "Səs" in kompüter mərkəzində yayılır, səhifələnilir.

"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AZƏRTAC və SİA agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**